

Samarbejde om udsatte

Bæredygtige indsatser for udsatte børn og familier, der både gavner med det samme og virker på langt sigt, kræver, at vi arbejder sammen, sagde næstformand Verne Pedersen på Socialpædagogerne store konference om den rette indsats



16/2016

23. SEPTEMBER

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

Annoncer

Sendes til redaktionen@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på www.socialpaedagogen.dk/annoncer

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 17/2016, der udkommer den 14. oktober, er tirsdag den 4. oktober kl. 12. For tekstsiderannoncer er deadline til 17/2016 mandag den 3. oktober. Deadline for stillingsannoncer til 18/2016 er den 25. oktober kl. 12.

Redaktionen af 16/2016 er afsluttet den 15.9.2016

Abonnement

Abonnementspris 2016:
969,00 kr. inkl. moms (24 numre)
Løssalg: 48,00 kr. + porto

Oplag

44.193 i perioden
1.7.14-30.6.15

**Produktion**

KLS Pureprint A/S

Forsidefoto

Heidi Lundsgaard



Medlem af:



KOMMENTAR

Det er en forkert vej at gå. Lad os i stedet satse på de unge og sikre, at de har rammerne til at tage en uddannelse, så de er bedst muligt rustet til et langt liv på arbejdsmarkedet

2025-planen straffer fremtidens pædagoger

Af Kaj Skov Frederiksen
Forbundskasserer



FOTO: VIBEKE TOFT

Regeringen vil lægge SU'en om, så studerende fremover i højere grad end i dag skal låne penge. 20 pct. flyttes fra stipendier til lån. For en nyuddannet ingeniør, som kommer ud fra studiet med udsigt til et vellønnet job i topskatteenden, er det måske til at overkomme. Men for en faggruppe som pædagoger, hvis lønniveau hører hjemme et andet sted på skalaen, så kan de ekstra 20 pct. virkelig mærkes. Vores beregninger viser, at det med forslaget vil tage en nyuddannet tre år og syv måneder længere end i dag at betale af på gælden.

Nu har det nok aldrig været lønnen, der får unge mennesker til at vælge pædagoguddannelsen. Og heldigvis for det. Vores studerende er motiveret af faget og brænder for jobbet og ikke for pengene, men derfor må der godt være en vis rimelighed i, hvad det reelt koster den studerende at uddanne sig, set i forhold til, hvad man kommer til at tjene. Over et helt liv tjener en pædagog ca. det samme som en gennemsnitlig erhvervsuddannet, til trods for, at pædagoguddannelsen er en mellemlang videregående uddannelse. På erhvervsuddannelserne får man vel at mærke elevløn under hele uddannelsen. Tager man derimod en pædagoguddannelse, kan man med Løkkes forslag se frem til en gæld på knap 130.000 kr., når man står med sit eksamensbevis og udsigt til 13 år og 8 måneder, hvor man betaler af på sin studiegæld.

Den udsigt er ikke befordrende for, at vi også i fremtiden får veluddannede socialpædagoger ud på arbejdspladserne. Mange pædagogstuderende kommer fra såkaldt uddannelsesfremmede hjem, hvor det at tage en uddannelse ikke er givet, og hvor der ikke nødvendigvis er økonomisk støtte at hente hjemmefra. At give sig i kast med en professionsbachelor er derfor et stort skridt og for nogle et brud med den sociale arv. Derfor kan det blive udslagsgivende for valget, at uddannelsen skal finansieres af lån, og at man har udsigt til at stå med en stor studiegæld og en årelang tilbagebetaling bagefter.

De unge står også for skud, når de afslutter uddannelsen. Regeringen vil indføre en karensmåned for dimittender, som betyder, at de nyuddannede ikke kan få dagpenge den første måned, de er ledige. Da SU'en er forudbetalt og dagpengene bagudbetalt, betyder det, at de reelt står uden indtægt i en periode på to måneder efter endt uddannelse. Netop samtidig med at mange studerende skal forlade deres studiebolig og mister de rabatter, studerende kan gøre brug af. Og blækket er knap nok tørt efter den seneste forringelse for nyuddannede: For ganske nylig blev det med det nye dagpengeforlig vedtaget at sætte dimittendsatsen ned. Denne forringelse er ikke engang er trådt i kraft endnu.

Det er en forkert vej at gå. Lad os i stedet satse på de unge og sikre, at de har rammerne til at tage en uddannelse, så de er bedst muligt rustet til et langt liv på arbejdsmarkedet. For de unges skyld og for samfundets skyld.

INDHOLD



FOTO: HEDILUNDSSGAARD

04

04 KONFERENCE

Hvad skal der til for at skabe bæredygtige indsatser for udsatte børn og unge og deres familier? Det spørgsmål blev diskuteret på Socialpædagogernes konference 'Sammen om den rette indsats' med bl.a. deltagelse af socialminister Karen Ellemann. Professor Inge Bryderup, der er i gang med en stor familieplejeundersøgelse, gav udtryk for bekymring: Familieplejerne i undersøgelsen fortæller, at de børn, de modtager, er blevet langt mere belastede, og familieplejerne skriger på mere supervision og mere uddannelse, sagde hun. På konferencen blev der også delt praksiserfaringer – bl.a. om et norsk tiltag, hvor familieplejere får omfattende støtte og kan få hjælp og vejledning 24 timer i døgnet

04 Vi spiller hasard med 6.000 børn

06 Udsatte børn og deres familier

08 Familiepleje med forstærkning

11 Et barn er aldrig forkert

12 SOCIALPOLITIK

Socialpolitik skal bygge på viden og evidens, mener Karen Ellemann, der tror på, at hun vil lykkes med en reform af serviceloven. Socialpædagogen har mødt social- og indenrigsministeren til en snak om ambitioner og visioner

12 Vi skal gøre en større forskel

16 VÆRDIER

Værdier skal ikke ligge i skrivebordsskuffen – de skal indgå i det daglige arbejde. På botilbuddet Fredensgade i Skjern er otte fælles værdier udgangspunktet for det pædagogiske arbejde og den måde, man løser kerneopgaven på. Erfaringen er, at det løfter både arbejdsglæde og faglighed at arbejde ud fra en værdibaseret tilgang

16 Værdierne er vores gode vaner

21 DOBBELTDIAGNOSE

Borgere med både misbrug og en psykiatrisk lidelse bliver ofte kasterbold mellem behandlings- og socialpsykiatrien. I Region Sjælland udvikler man lige nu et forløbsprogram, der skal sikre, at der fra start laves en koordineret indsats, hvor alle parter trækker ikke bare i den samme, men også i den rigtige retning. På to botilbud i henholdsvis Lejre og Køge har man gode erfaringer med metoden

21 Fælles faglig retning

24 Vi skal ramme rigtigt fra start

26 KONGRES

Fire kandidater til forretningsudvalget

28 TVANGSBEHANDLING

Lovændring på vej

28 HJEMLØSHED

Ikke altid et vedvarende problem

29 VOLDSFOREBYGGELSE

Blandet modtagelse af udspil

30 FAGPOLITIK

Bliv socialpædagogisk ambassadør

31 SERVICELOVEN

Både godt og skidt i reformudspil

32 ARBEJDSMILJØ

Otte års erfaring samlet

32 LÆSERBREV**33 FAMILIEPLEJE**

Supervisor løfter plejebørn fagligt

34 SYNSPUNKT

Unge misbrug – hvordan inddrager vi forældrene?

KONFERENCE

Jeg tror ikke, at vi kan skade et barn mere, end vi gør, hvis vi først inviterer et barn ind i en familie, og det så bliver bortvist igen

Bjarne Jensen, forstander, Børne- og Familiehjemmet Bakkevej

Vi spiller hasard med 6.000 børn

På Socialpædagogernes konference om udsatte børn og deres familier advarede professor Inge Bryderup om manglende uddannelse og supervision til familieplejere. Hun bakkes op fra flere sider, men KL og socialministeren er skeptiske overfor en øget 'professionalisering' af plejefamilierne

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk og Maria Rørbæk, mrk@sl.dk. Foto: Heidi Lundsgaard

Jeg synes jo, at vi spiller lidt hasard med de over 6.000 børn, vi anbringer i familiepleje.' Så kontant lød meldingen fra professor Inge Bryderup, der var en af talerne på Socialpædagogernes konference om udsatte børn og deres familier, der i september blev afholdt på Nyborg Strand.

Inge Bryderup er en af flere bekymrede røster i debatten om, hvorvidt det er godt eller skidt, at der anbringes flere og flere børn i familiepleje – og hvorvidt familieplejerne er godt nok rustet til opgaven.

Flere børn i familiepleje

Der er sket en kraftig stigning i omfanget af familieplejeanbringelser frem for fx anbringelse på døgninstitution.

I 50 år frem til 1980'erne var ca. 15 pct. af alle anbragte børn og unge i Danmark anbragt i familiepleje. Fra 1988 var det i ca. 25 år omkring 40 pct. Og i 10'erne steg det igen, så andelen af anbragte i familiepleje i 2014 var oppe på 60 pct.

Kilde: Professor Inge Bryderup på Socialpædagogernes konference om udsatte børn og deres familier.

Som forsker ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde ved Aalborg Universitet er hun for øjeblikket ved at lave en stor familieplejeundersøgelse, der bl.a. bygger på en omfattende spørgeundersøgelse med svar fra 3.000 almindelige familieplejere – og indeholder oplysninger om 4.700 børn, der enten er eller lige har været anbragt i familiepleje. Undersøgelsen er først færdig senere på året, men på konferencen løftede hun lidt af sløret:

– Familieplejerne i vores undersøgelse fortæller, at de børn, der er i familiepleje, er blevet langt mere belastede, og familieplejerne ser store udfordringer. De skriger på mere supervision og mere uddannelse, og en stor andel af de aktuelle familieplejere er faktisk ret uerfarne, sagde hun.

Kommende katastrofer

På den baggrund luftede Inge Bryderup en alvorlig bekymring:

– Ud fra min forskningsbaserede viden og det, jeg allerede nu kan se i familieplejeundersøgelsen, så kommer der til at ske store katastrofer i det her felt: Der vil være rigtig mange sammenbrud i familieplejeanbringelserne, sagde hun.

Inge Bryderup påpegede endvidere, at familieplejeanbringelserne især bryder sammen, når det drejer sig om børn med en meget belastet baggrund.

– Så man kan sige, at de børn, der i forvejen har mange minuspoint, får endnu flere minuspoint.

Gitte Jensen, der er formand for Familieplejernes Landsudvalg (under Socialpædagogerne), vurderer også, at der er sket et markant skred, så kommunerne i dag anbringer mere belastede børn i familiepleje.

– Vi taler om børn, der i mange tilfælde har oplevet massive omsorgssvigt og har så mange lig i lasten, at det vil følge dem resten af livet, hvis ikke de får den rette hjælp og indsats, siger hun.

Efter hendes opfattelse er der store forskelle mellem kommunerne.

– Nogle kommuner prioriterer det højt, at der afsættes tilstrækkelige ressourcer og midler til at sikre en god anbringelse med udgangspunkt

i barnets behov. Men andre kommuner yder slet ikke den hjælp og støtte, der er nødvendig, for at de her børn og unge kommer ud på den anden side og får et godt liv.

Pas på professionalisering

I kølvandet på Socialpædagogernes konference har en række medier sat fokus på familiepleje – heriblandt Altinget.dk, der har forelagt Inge Bryderups pointer for formanden for KL's Social- og Sundhedsudvalg, Thomas Adelskov. Han mener ikke, at familieplejerne mangler kompetencer for at kunne tage sig af børnene.

– Jeg mener, at vi har nogle meget kompetente plejefamilier i kommunerne. De skal naturligvis have supervision og efteruddannelse, men vi skal passe på med at professionalisere plejefamilierne. Det er i klar modsætning til den opgave, der skal løses, ligesom det er i modsætning til formålet om at skabe nære, trygge og familiemæssige rammer for det anbragte barn, siger han til Altinget.dk

På selve konferencen gav social- og indenrigsminister Karen Ellemann (V) også udtryk for, at plejefamilierne ikke må blive alt for professionaliserede. Hun sagde:

– Hvad er vigtigst for et barn på fx 10 år? Der mener jeg, at det først og fremmest er, at man har en stabil og kærlig hverdag. At man oplever tryk, kærlighed, stabilitet. Det har alle børn brug for. Derfor er det, jeg siger, at plejefamilier selvfølgelig skal være godt klædt på til opgaven – men en plejefamilie skal ikke nødvendigvis kunne løse alt eller være en decideret behandlende enhed, for så er der fare for, at en plejefamilie bliver en mini-institution. Hvis et barn har behov for en særlig indsats, så er det vigtigste, at barnet får indsatsen, men ikke at netop plejefamilien yder det.

Tæt samarbejde

I forbindelse med konferencen sagde Inge Bryderup til Kristeligt Dagblad, at der 'enkelte steder i Danmark er et tættere integreret samarbejde mellem døgninstitutioner og familieplejere, hvor døgninstitutionerne yder en støtte til plejefamilier, der modtager børn med store vanskeligheder. Og det ser ud som om, det er en god løsning'.

Socialpædagerne er inde på noget af det samme, og næstformand Verne Pedersen siger:

– Vi ser flere og flere børn, der har behandlingsbehov og diagnoser – og der skal man selvfølgelig



videst muligt omfang trække på den specialviden og de kompetencer, der er opbygget gennem mange år rundt om på døgninstitutionerne. Derfor ser vi gerne, at man etablerer et tæt samarbejde mellem plejefamilier og døgninstitutioner og på den måde sikrer, at barnet får den rette hjælp og støtte, siger hun – og understreger samtidig, at familiepleje ikke er den rette løsning for alle børn.

Tæt samarbejde

Et af de steder, der allerede i dag arbejder med et tæt samarbejde mellem døgninstitution og familiepleje, er Børne- og Familiehjemmet Bakkevej i Hedensted Kommune. Her kan kommunens knap 100 familieplejere døgnet rundt få råd og vejledning af døgninstitutionens medarbejdere, og der tilbydes fx også praksisnær uddannelse, cafemøder og supervision.

Bakkevejs forstander Bjarne Jensen mener, at det er altafgørende vigtigt, at familieplejerne får massiv støtte, så de kan rumme også krævende børn i deres familier.

– Vi kan ikke give dem så meget uddannelse, at de kan lave behandlingsarbejde – og det er heller ikke ideen. Vi skal give dem så meget uddannelse, at de kan magte og rumme at have børnene i deres familie og fx forstår, hvorfor børnene er urolige eller afvisende. Og så vi undgår, at familieplejerne føler, at de ikke slår til, når børnene fx savner deres biologiske forældre – for selvfølgelig gør de det.

Bjarne Jensen deler bekymringen for, at der vil ske flere sammenbrud i familieplejeanbringelserne, hvis familieplejerne ikke rustes ordentligt.

– Og jeg tror ikke, at vi kan skade et barn mere, end vi gør, hvis vi først inviterer et barn ind i en familie, og det så bliver bortvist igen. Et barn kan godt finde ud af at komme hjemmefra, hvis det kan se, at mor og far ikke magter opgaven. Men at komme ind i en ny familie og så blive udstødt igen, det er det største nederlag, et barn kan opleve. ■

Familieplejerne i vores undersøgelse fortæller, at de børn, der er i familiepleje, er blevet langt mere belastede, og familieplejerne ser store udfordringer. De skriger på mere supervision og mere uddannelse, og en stor andel af de aktuelle familieplejere er faktisk ret uerfarne

Inge Bryderup, professor, Aalborg Universitet



Fokus på udsatte børn

Mere end 250 fagfolk fra hele Danmark deltog i Socialpædagogernes konference 'Sammen om den rette indsats'. Oplægsholderne kom vidt omkring med input til at forbedre indsatsen for udsatte børn og deres familier

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Heidi Lundsgaard

Vi skal arbejde på et samfund, hvor intet og ingen går til spilde. Vi skal lave bæredygtige indsatser – og vi skal lave dem sammen

Verne Pedersen,
næstformand,
Socialpædagogerne

Vi skal arbejde på et samfund, hvor intet og ingen går til spilde. Vi skal lave bæredygtige indsatser – og vi skal lave dem sammen. Sådan lød det fra Socialpædagogernes næstformand, Verne Pedersen, da Socialpædagogerne havde inviteret til konference om udsatte børn og deres familier. En konference, som mere end 250 fagfolk fra hele landet havde takket ja til at deltage i, og hvor såvel socialministeren som politikere, praktikere og forskere mødte op.

– Jeg er meget glad for at være blevet inviteret, for I sætter fokus på et meget vigtigt emne, nemlig hvordan vi bliver bedre til at hjælpe udsatte børn og deres familier, sagde social- og indenrigsminister Karen Ellemann (V).

Hun pointerede, at det i økonomisk trængte tider kan synes vanskeligt at foretage sociale investeringer.

– Men jeg kunne godt tænke mig, at vi vendte det om: Vi har ikke råd til at lade være.

Det budskab faldt i god jord hos Socialpædagogernes formand Benny Andersen, der i sit oplæg lagde vægt på, at der er behov for forskellige tilbud til forskellige børn:

– Det skal ikke bare være det billigste tilbud. Det skal være det rigtige tilbud. Man må godt have øje for excel-arkene, men det skal være de rigtige excel-ark: Dem, der viser, at den rette og tidlige indsats betaler sig på længere sigt.

Skandiamodellen

Samme pointe var i fokus hos kommunikationsdirektør Peter Holm fra Skandia, der i grove træk

præsenterede den såkaldte Skandia-model, som kan bruges til at beregne de økonomiske effekter af forskellige forebyggende tiltag – og som de første 24 kommuner allerede er blevet uddannet til at bruge.

Ifølge Peter Holm er der en mulig gevinst på 45,1 mia. kr. at hente på de 542.738 mennesker, der lever i 'udenforskab': 34,7 mia. i sparede omkostninger og 10,4 mia. i mulige indtægter.

– Og 45 mia. kr. – det er immervæk en slat, sagde han og forklarede at 'udenforskabet' omfatter stofmisbrugere, mennesker med psykiske lidelser eller livsstilssygdomme, mennesker på længerevarende offentlig forsørgelse og voksne, der har været anbragt som børn.

– Skandia-modellen handler om at kigge på, hvad der skal til for at flytte nogle fra 'udenforskabet' til ikke at være en del af 'udenforskabet', sagde han.

Musik som værktøj

Vigtigheden af forebyggelse blev også fremhævet, da konferencen åbnede med et musikalsk indslag fra musikskolen MusicLife på Nørrebro i København, der har som mission at styrke socialt udsatte børn og unge.

– Det her handler 100 pct. om forebyggelse og om at løfte et helt kvarter. Vi har en idé om, at hvis du kender din nabo, går du ikke ud og slår vedkommende ned, sagde Maria Stephens, der præsenterede de unge musikere og fortalte, hvordan MusicLife samarbejder med SSP-konsulenter (samarbejdet mellem skole, socialforvaltning og politi) og prøver at skabe et attraktivt tilbud for børn, der ikke ville henvende sig til almindelige musiktilbud. Det handler bl.a. om tilgængelighed.

– Da jeg var barn, var der en fed klub med et rigtig fedt musiklokale, men døren var altid låst. Så hjalp det ikke noget, sagde hun, inden de unge musikere fyrede den af fra scenen.

Vigtigt samarbejde

På konferencen blev der også givet flere andre eksempler på, hvordan man i praksis – og på vidt forskellig vis – kan arbejde forebyggende med udsatte børn og unge, ligesom der blev sluttet af med en paneldebat, hvor politikere og andre aktø-

I sætter fokus på et meget vigtigt emne, nemlig hvordan vi bliver bedre til at hjælpe udsatte børn og deres familier

Karen Ellemann (V), social- og indenrigsminister

rer diskuterede. Her fortalte Holstebros borgmester H.C. Østerby (S) bl.a. om kommunens indsats 'Familie med hjerte', der tilbyder fødsels- og forældreforbereelse til vordende førstegangsførelse. Og hvor alt fra familiekonsulenter til bankrådgivere yder en tværfaglig indsats for at hjælpe familierne på vej.

– Det handler om tidlig forebyggelse, for jeg må indrømme, at vi i for lang tid har slukket brande. Vi vil gerne nå derhen, hvor siloerne bliver brudt ned, og vi kan samarbejde på tværs – også med civilsamfundet, sagde han.

For Socialpædagogernes næstformand, Verne Pedersen, var der heller ingen tvivl om, at der er behov for samarbejde på tværs:

– I dag er det ikke de røde faner, men den røde løber, vi har rullet ud som en klar invitation til at fortsætte og styrke det gode samarbejde om udsatte børn og unge.

Der kan være store forskelle på kommunernes tilbud, men Verne Pedersen pointerede, at postnummeret ikke må være afgørende for om udsatte børn får den rette indsats:

– Vi ved godt, at der ikke kan ligge et stort supersygehus eller et stort indkøbscenter i hver eneste lille by, og vi ved også godt, at kommunerne kan være udfordrede på selv at kunne tilbyde alle de rette indsatser. Derfor håber jeg, at kommunerne vil lave forpligtende fællesskaber og sammen sikre de rette tilbud. ■



Ny publikation om udsatte børn

Hvad skal der til for at udvikle bæredygtige indsatser for udsatte unge og deres familier? Det spørgsmål bliver belyst i publikationen 'Sammen om den rette indsats', der blev offentliggjort på Socialpædagogernes konference om udsatte børn og deres familier

I forordet bliver publikationen begrundet med voldsomme forandringer, idet Socialpædagogernes næstformand Verne Pedersen skriver:

'I disse år oplever vi et paradigmeskifte på børne- og ungeområdet, hvor mange kommuner omlægger indsatsen, ofte inspireret af Herning-modellen. Herning-

modellen, som den i de fleste socialfaglige munde kaldes, er en svensk inspireret model, der har til formål at sikre udsatte børn og unge en bedre vej til en mere selvhjulpent tilværelse.'

Et vigtigt element i modellen er den såkaldte indsatsstrappe, der går fra de mindst indgribende indsatser i bunden til de mest indgribende i toppen, og det er Socialpædagogernes pointe, at der skal være bæredygtige indsatser på alle niveauer.

I publikationen bliver der sat kød og blod på, hvordan arbejdet på indsatsstrappen kan foregå, når fem forskellige medlem-

mer af Socialpædagogerne fortæller om deres praksis. Mød fx familiebehandler Inger Ibsen, der fortæller, hvordan hun kan hjælpe en hjerneskadet mor til igen at få kontakt og nærvær med sin søn.

Publikationen beskriver også Socialpædagogernes politik på området. Det er et vigtigt budskab, at indsatsen for udsatte børn og unge er en fælles opgave, der kræver samarbejde med såvel andre fagfolk som politikere, civilsamfundet og erhvervslivet – samt ikke mindst de børn og unge, det hele handler om.

Hent 'Sammen om den rette indsats' på www.sl.dk/sammenomdenretteindsats

Familiepleje med forstærkning

Også børn med store udfordringer kan have godt af at vokse op i en plejefamilie – men det kræver de rette betingelser. Sådan lød budskabet fra norske gæster, der fortalte om et tilbud med en forstærket indsats rundt omkring plejefamilien

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Heidi Lundsgaard

Målet er, at de biologiske forældre skal give børnene en følelsesmæssig tilladelse til at knytte sig til plejefamilien. De skal gerne føle og sige: 'Det er godt for dig at bo her'

Elin Flatebø, forstander, Brusetskollen

Olav er forfærdelig ked af det. Han sidder inde på værelset og vil ikke tale med os, og hans fodboldtræner fortalte, at han havde tisset i bukserne på fodboldbanen. Noget han jo aldrig plejer at gøre. Hvad gør vi nu?

For lidt siden blev vi ringet op af en dame, der sagde, at hun er Malins farmor. Hun ville snakke med Malin, men der står slet ikke noget om en farmor i sagsakterne. Hvad skal vi sige til hende?

Vi føler os helt magtesløse og uduelige. Trond bliver stiv i hele kroppen, hver gang vi prøver at vise omsorg og fx vil give ham et knus. Gør vi noget forkert?

Sådan lyder tre eksempler på plejeforældres opkald til akuttelefonen på det norske *børneværns-tilbud* Brusetskollen, der ligger 20 km fra Oslo.

Her er der flere forskellige tilbud til udsatte børn og deres familier, og et af dem er en særlig form for familiepleje, der er kombineret med ekstraordinært meget støtte til plejefamilien.

– Disse plejefamilier, som vi kalder omsorgsbaser, er for børn, der ellers ville blive anbragt på institution. Det er børn mellem 6 og 20 år, der både har haft vanskelige opvækstbetingelser med omsorgssvigt og diagnoser som fx asperger, psykisk udviklingshæmning eller ADHD. Det er børn, der ikke kan klare at være i en almindelig plejefamilie, men som alligevel har gavn af at vokse op i en familie, fortæller forstander Elin Flatebø.

Del af en afdeling

Hun holdt oplæg om emnet på Socialpædagogerne konferencen om udsatte børn og deres familier, og uddyber efterfølgende sammen med Paal Iver-

sen, der er leder af afdelingen for familiepleje. På Brusetskollen er plejeforældrene nemlig tilknyttet en afdeling på linje med ansatte i fx skolen eller døgnafsnittet, og ligesom andre ansatte er familieplejerne forpligtede til at deltage i fx gruppesupervision, faglige temadage og forskellige møder. Alle plejefamilierne bor højst en times kørsel fra Brusetskollen, og hvis der fx opstår en akut situation, kan de få hjælp 24 timer i døgnet – 365 dage om året.

– Vi kan næsten altid klare det akutte med råd og vejledning over telefon, men hvis der fx opstår en situation, hvor et plejebarn slår eller er stukket af, er der altid en familieplejekonsulent på vagt, som kan komme ud til familien. Det sker yderst sjældent, men alene det at vide, at man kan få hjælp her og nu, gør en stor forskel, siger Paal Iversen.

Akuttelefonen er kun et af mange tiltag, der understøtter arbejdet i plejefamilierne. Fx er der tilknyttet miljøterapeuter, som kommer ud i hjemmene, ligesom der er indbygget aflastning – eller pauser, som Brusetskollen kalder det – så plejebørnene mindst hver fjerde weekend og op til hver anden weekend kommer i et såkaldt week-endhjem uden for plejefamilien.

– I løbet af året er der løbende aktiviteter, hvor både plejebørn og familieplejekonsulenter deltager, og en gang om året tager alle familieplejekonsulenterne på en uges hyttetur med alle plejebørnene. På den måde får plejeforældre og plejebørn en pause fra hinanden samtidig med, at familieplejekonsulenterne kan lære børnene bedre at kende, så de dermed bedre kan råde og vejlede, siger Paal Iversen.

Billig institutionsplads

Med de mange tiltag bliver omsorgsbaserne dyrere end almindelig familiepleje, og Elin Flatebø fortæller, at nogle glipper med øjnene, når de hører prisen på 1-1,3 mio. norske kroner.

– Men så siger jeg, at de skal se det som en billig institutionsplads, for det koster det halve af en plads på en døgninstitution, og med børnenes store vanskeligheder er det en alternativ institutionsplads.

En plejemor eller plejefar i en omsorgsbaser tjener lidt mindre end en uddannet socialpædagog med fuldtidsarbejde, og Elin Flatebø fortæller,



at hun nogle gange oplever en modstand imod beløbet – fx hos sagsbehandlere i kommuner.

– Der er en ide om, at man skal være plejeforælder ud af kærlighed og omsorg til barnet, og at man derfor ikke må få for meget for det. Men vores holdning er, at det her er nogle vældig krævende børn, som indebærer, at man ikke kan have et andet arbejde ved siden af – og derfor skal plejeforældrene selvfølgelig have en løn at leve af. Du kan sagtens vise omsorg og blive glad for barnet, selvom du modtager penge, på samme måde som socialpædagoger på en døgninstitution også kan være glade for børnene, selvom de får løn.

– Ja, indskyder Paal Iversen, men vi bruger bevidst betegnelsen 'frikøb for andet lønnet arbejde' – i stedet for at sige, at de får løn for at tage sig af barnet. Ligesom vi fx heller ikke siger, at plejeforældrene skal have 'ferie' fra barnet, men omtaler det som en 'pause'. Og det er vel at mærke ikke kun plejeforældrene, der har brug for pausen, børnene har det også, fordi det kan være svært for dem at indgå i så tæt en relation, som der er i en familie.

Undersøgte problemer

Inden Elin Flatebø og Paal Iversen for fjorten år siden oprettede omsorgsbaserne, gennemførte de en række interviews med familieplejere rundt omkring i Norge, og her kom det frem, at mange i for høj grad følte sig overladt til sig selv.

– Og det er derfor, at vi har gjort rigtig meget ud af, at plejeforældrene skal være en del af Brusetskollen, så de ikke står så alene, siger Paal Iversen.

Interviewene viste også, at der ofte var store vanskeligheder med samarbejdet mellem plejefa-

milier og de biologiske familier, og på Brusetskollen er det derfor familieplejekonsulenterne, der står for den vanskelige del af samarbejdet. Fx er det ikke plejeforældrene, der skal sige ja eller nej, når en biologisk forælder ønsker at se sit barn – det er familieplejekonsulentens opgave. Og når en biologisk far fx er utilfreds med, at plejeforældrene har sagt, at plejebarnet ikke må have mobiltelefonen om natten, skal han ikke klage til plejeforældrene, men til familieplejekonsulenterne.

Samtidig gør Brusetskollen meget ud af, at de biologiske forældre skal være en del af deres børns liv. Fx sender plejeforældrene løbende fotos til de biologiske forældre, så de kan følge med i børnenes aktiviteter, ligesom plejeforældrene typisk

INSPIRATION Kari Bøhn Hagen (tv) og Elin Flatebø holdt begge oplæg på Socialpædagogernes konference, hvor de fortalte om norske erfaringer med såvel korttidsanbringelser som forstærket familiepleje.

Fakta om afdelingen for familiepleje

Brusetskollens afdeling for familiepleje hedder Satelitten. Den består af plejeforældre med tilsammen op til tyve børn samt en række familieplejekonsulenter, som hver har fire-fem plejefamilier.

I den typiske plejefamilie er der kun anbragt ét barn, som den ene forælder er 100 pct. frikøbt til at tage sig af, så plejeforælderen altså ikke har andet arbejde. I enkelte plejefamilier er der anbragt flere børn, fordi der er tale om søskende, ligesom der også er plejefamilier, hvor både plejemor og plejefar er 100 pct. frikøbt, og hvor der derfor bor to plejebørn.

Læs mere på www.brusetkollen.no





Der er en ide om, at man skal være plejeforælder ud af kærlighed og omsorg til barnet, og at man derfor ikke må få for meget betalt. Men (...) du kan sagtens vise omsorg og blive glad for barnet, selv om du modtager penge

Elin Flatebø, forstander, Brusetskollen

inviterer de biologiske forældre hjem til middag. De biologiske forældre får også at vide, at de – ligesom plejeforældrene – løbende kan ringe til familieplejekonsulenterne.

– Og som oftest lykkes det at skabe et godt samarbejde, hvilket er meget vigtigt. Målet er, at de biologiske forældre skal give børnene en følelsesmæssig tilladelse til at knytte sig til plejefamilien. De skal gerne føle og sige: 'Det er godt for dig at bo her'. Ellers bliver det meget svært, siger Elin Flatebø, der med glæde i stemmen fortæller et eksempel på et vellykket samarbejde:

– Da vi for nogle år siden fik et barn, som skulle i pleje, advarede kommunen os mod forældrene: De var meget vanskelige at samarbejde med, og vi skulle prøve at holde dem på afstand, lød det. Men i stedet gjorde vi, som vi plejer, og forsøgte at invitere forældrene ind i samarbejdet – og da parret for nylig skulle giftes, kom der bryllupsinvitationer. Ikke bare til plejeforældrene men også til familieplejekonsulenterne.

Tronds historie

Som eksempel på en solstrålehistorie nævner hun og Paal Iversen drengen Trond, der for tretten år siden var anbragt på en institution.

– Hans kommune ville gerne have ham anbragt hos os, og allerede da de kom til det første møde, var vi klar over, at det var en dreng med særlige vanskeligheder, for de stillede med femten mand, fortæller Paal Iversen.

Trond, der dengang var ni år gammel, var stærkt omsorgssvigtet, fordi han havde boet i et voldeligt hjem, hvor hans forældre slet ikke havde formået at skabe kontakt til ham, og han havde desuden både diagnoserne asperger, tourette og ADHD.

– Da vi besøgte Trond på institutionen, mødte vi en vældig forstyrret dreng, som hele tiden var på farten. Man måtte nærmest løbe rundt efter ham, og han reagerede hverken på kropskontakt eller verbale beskeder og kunne fx godt finde på at klatre op på taget, hvor han var til fare for sig selv, fortæller Paal Iversen.

Første skridt var at finde den rette plejefamilie til Trond – noget Brusetskollen altid gør meget ud af – og valget faldt på et modent ægtepar i 50'erne med voksne børn, som boede i landlige omgivelser og var meget sammensvejet som par.

– Trond var en dreng, som man fx ikke kunne lade alene, mens man lige gik ned for at handle, og man kunne heller ikke tage ham med ud til familie og venner, så det var meget vigtigt, at vi fandt en familie med en rolig livsstil, fortæller Elin Flatebø.

Løbende støtte

Ægteparret fik løbende stor støtte i deres arbejde med Trond, så de fx fik viden om hans forskellige diagnoser, ligesom en miljøterapeut rådgav om den bedste behandling i hverdagen.

– I begyndelsen kunne Trond fx slet ikke håndtere kropskontakt, og hvordan skulle de så vise omsorg? Det kunne de fx gøre ved at sætte sig ved siden af ham, fortæller Elin Flatebø, der understreger, at det i den fase var vigtigt at anerkende plejeforældrenes indsats: Når de selv følte, at de ikke slog til, fordi Trond afviste dem, fortalte vi, at hans reaktioner var helt naturlige følger af hans diagnoser og opvækst.

Der blev også taget hånd om, at ægteparret og Trond fik pauser fra hinanden, så Trond både kom på weekendophold, på specialskole om dagen og til forskellige fritidstilbud – og Brusetskollen sørgede for, at alle steder fik viden om og indsigt i Tronds særlige udfordringer og det, der skulle til for at hjælpe netop ham.

Skridt for skridt – og meget langsomt – gik det bedre med Trond. Efter to år ville han for første gang sidde på skødet af sin plejefar, og som 16-årig kunne han for første gang være alene.

Forskellige tilbud

I dag er Trond 22 år gammel. Han bor i sin egen lejlighed og tjener sine egne penge på et beskyttet værksted.

Paal Iversen har en ide om, hvad der lå bag succesen:

– Noget af opskriften er, at såvel plejefamilie som familieplejekonsulenter må have en stor forståelse for det enkelte barns særlige udfordringer – og så må den forståelse udbredes til alle de arenaer som barnet bevæger sig på.

Elin Flatebø lægger vægt på, at omsorgsbaserne kun skal være et af mange forskellige tilbud til udsatte børn.

– Nogle har brug for en hjemmebaseret indsats. Nogle kan være i en almindelig plejefamilie. Andre skal være på institution, fx fordi de på ingen måde kan magte de tætte relationer i en familie, men det er vores indtryk, at vældig mange børn – også børn med store udfordringer – kan være i en familie. Der skal bare være den rette indsats rundt omkring familien. ■

Alle oplysninger om plejebørnene er anonymiserede.

Et barn er aldrig forkert

Der er aldrig noget galt med barnet, men med rammerne omkring barnet. Sådan lyder filosofien på et norsk tilbud, hvor børn med antisocial adfærd anbringes for at vende skuden

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Hvad skal der til, for at et barn kan lykkes i skolen og i samfundet? Hvordan skal de voksne omkring barnet understøtte barnet? Og hvordan kan barnet selv lære at bruge andre strategier for at lære og indgå i samspil med andre?

Det er nogle af de spørgsmål, der er i spil, når et barn med antisocial adfærd anbringes på Afdeling Tilla på Brusetskollen udenfor Oslo. I løbet af otte ugers ophold og fire måneders opfølgning lykkes det ofte at vende en dårlig spiral, som er begyndt helt tilbage i børnehaven.

– De børn, der kommer hos os, har ofte allerede vist tegn på antisocial adfærd i børnehaven. Fx har de slået andre børn eller været meget indadvendte, men dengang er det blevet slået hen som noget, der ville gå over med tiden. I løbet af skoletiden er der ofte blevet henvist til såvel PPR som psykiatrisk udredning, uden at det har ændret den antisociale adfærd, siger afdelingsleder Kari Bøhn Hagen, der holdt oplæg om emnet på Socialpædagogernes konference om udsatte børn og unge.

Efterfølgende forklarer hun, at hovedtanken bag indsatsen på Afdeling Tilla handler om, at få alle rundt om barnet til at hjælpe barnet ind i en positiv udvikling.

– Det er aldrig barnet, der er noget galt med, men de rammer, der er omkring barnet, siger hun.

Mere af det gode

Et ophold på Afdeling Tilla omfatter både en faglig, social og kognitiv kortlægning af barnet, social færdighedstræning og tilpasset skoleundervisning – samt god omsorg og pleje med bl.a. en hel masse spil og leg.

– Målet er at finde ud af, hvornår barnet gør noget godt, og så få mere af det, siger Kari Bøhn Hagen, der pointerer, at barnet ofte selv kan komme med forslag til, hvad der skal til.

– Det er normalt begavede børn, så når vi er rolige, og barnet også bliver roligt, kan det godt selv reflektere over, hvad der hjælper. Det kan fx vise sig, at et barn nemmere kan koncentrere sig om skolearbejdet, hvis det ind imellem får en kort pause, eller at det har behov for med jævne mellemrum at røre sig og løbe en tur.

Et meget vigtigt element i arbejdet på Afdeling Tilla er samarbejdet med barnets netværk – særligt forældre og lærere. Allerede efter de første fire ugers ophold begynder udslusningen, hvor lærerne på Brusetskollen rådgiver lærerne i barnets egen skole om, hvad der skal til, ligesom forældrene løbende får vejledning i, hvordan de kan understøtte barnet.

– Det kan være noget helt konkret som fx at aftale, at barn og forælder sammen laver lektier og bagefter går i biografen, og det kan være større tiltag, som sikrer, at familien efterfølgende får vejledning – fx i form af en støttekontaktperson i hverdagen, fortæller Kari Bøhn Hagen, der også nævner ekstra støtte i klasseværelset eller vejledning af skolens personale som eksempler på konkrete tiltag, der kan komme i kølvandet af opholdet.

Hun understreger, at hovedformålet med anbringelsen er at tilføre kompetencer til såvel forældre som barn, skole og andre i netværket.

– Det er målet, at barnets skole og hjem skal få en fælles forståelse af barnets behov med fokus på dets muligheder for mestring. ■

Læs mere på Afdeling Tilla på Brusetskollen på www.brusetkollen.no

Målet er at finde ud af, hvornår barnet gør noget godt, og så få mere af det

Kari Bøhn Hagen, afdelingsleder, Afdeling Tilla på Brusetskollen



Diskuter på facebook

Hvordan kan man sikre gode anbringelser i familiepleje?

Danske familieplejere har brug for mere uddannelse og supervision. Sådan lød meldingen på Socialpædagogernes konference. Hvad mener du, at der skal til for at skabe de optimale rammer?

Deltag i debatten på: www.facebook.com/groups/Socialpaedagogen/

SOCIALPOLITIK

Når man taler offentlig økonomi og indsatser på det sociale område, så er det altså vigtigt, at vi ved, hvad vi taler om – og fra centralt hold skal vi være klædt ordentligt på med tal, fakta og viden, så vi kan udbrede de gode eksempler, metoder og indsatser med belæg for, at der er en målbar effekt

Vi skal gøre en større forskel

Socialpolitik skal bygge på viden og evidens, mener Karen Ellemann, der tror på, at hun vil lykkes med en reform af serviceloven. Socialpædagogen har mødt social- og indenrigsministeren til en snak om ambitioner og visioner

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Heidi Lundsgaard

Hun har haft travlt, siden hun – igen – satte sig for bordenden i Social- og Indenrigsministeriet for godt 15 måneder siden. Ambitionerne om at nytænke hele det sociale område fejler nemlig ikke noget hos Karen Ellemann (V), der i sin foreløbige ministertid bl.a. har lanceret ti nye langsigtede mål for det socialpolitiske område, præsenteret en ny socialpolitisk redegørelse, kastet sig ud i en svær reform af serviceloven, søsat omdiskuterede nye initiativer til at forebygge vold på botilbud – og inkasseret en ret krads kritik fra Rigsrevisionen omkring indsatsen over for anbragte børn.

For Karen Ellemann ønsker at skrue ambitionsniveauet en tak op, når det gælder hele det socialpolitiske område.

– Ligesom hos jer i Socialpædagogerne er jeg stærkt optaget af, at vi skal kunne dokumentere, at det vi gør, det rent faktisk gør en forskel. At de mange indsatser, vi søsætter over for udsatte mennesker, de har en effekt. Da jeg sad i oppositionen og var pennefører på Venstres socialpolitiske principprogram, stod det lysende klart for mig, at vi i den grad har brug for mere viden

om den sociale indsats. Derfor er det på mange måder den røde tråd i det arbejde og den linje, jeg som minister står i spidsen for, lyder det fra Karen Ellemann.

For at sikre, at der kommer solide fakta på bordet, har hun derfor efter valget sidste år valgt at etablere en ny analyse- og datastrategiafdeling i ministeriet.

– Når man taler offentlig økonomi og indsatser på det sociale område, så er det altså vigtigt, at vi ved, hvad vi taler om – og fra centralt hold skal vi være klædt ordentligt på med tal, fakta og viden, så vi kan udbrede de gode eksempler, metoder og indsatser med belæg for, at der er en målbar effekt, siger Karen Ellemann.

Savner solide fakta

Da Karen Ellemann deltog i årets folkemøde på Bornholm midt i juni, optrådte hun i en uformel socialdebat med Socialpædagogernes formand Benny Andersen. På det tidspunkt, hvor der i hyggelige rammer i Pilekroen i Allinge blev snakket tidlig indsats, sociale investeringer og plejefamilier, var der kun få dage til, at ministeren skulle præsentere sin første socialpolitiske redegørelse.

I debatten varmede Karen Ellemann da også forsigtigt op til den redegørelse, der er sat i verden for at skabe et bedre overblik på det socialpolitiske område – og understøtte omstillingen af indsatserne på socialområdet, så der i højere grad bruges løsninger og redskaber, der gør en reel forskel.

– Det er sindssygt svært at sætte kroner og øre på et menneskeliv, og der skal altså solide fakta på bordet. Vi er nødt til at blive bedre til at få viden om, hvordan indsatser ikke bare gør en menneskelig forskel men også en samfundsøkonomisk forskel – det er essensen i hele diskussionen om



at investere, før det sker og dermed forebygge, at mennesker havner fuldstændig uden for fællesskabet, sagde Karen Ellemann på Folkemødet.

Tre dage efter præsenterede hun så den 250 sider lange redegørelse, der for første gang samlet kortlægger udgifter, målgrupper og metoder på det sociale område.

– Vi har simpelthen ikke været skarpe nok på, hvad der virker – og hvad der ikke virker. Vi bruger hvert år 45 mia. kr. på sociale indsatser over for udsatte børn, unge og voksne og mennesker med handicap, og jeg tror på, at Socialpolitisk Redegørelse vil give et klart billede af, hvor vi mangler viden – og ikke mindst bidrage med konkret viden om, hvilke indsatser og metoder der giver god mening.

Vi skal løfte i flok

Redegørelsen er et konkret – og meget omfattende – bud på, hvordan det står til på det sociale område.

– Vi må konstatere, at bredt over hele socialområdet gør indsatsen ofte ikke en tilstrækkelig stor forskel for den enkelte. Redegørelsen giver et klart billede af, at vi på nogle områder mangler viden og evidens, og den skal nu bruges målrettet til at sikre, at vi så opbygger og opsamler den viden, der er så hårdt brug for. For vi ved ganske enkelt ikke nok om resultaterne af de indsatser, vi sætter i gang over for socialt udsatte og mennesker med handicap, lyder det fra Karen Ellemann, som samtidig opfordrer alle interessenter til at tage del i at skabe en bedre indsats.

– Selvfølgelig har jeg som minister ansvaret for at sætte rammer og prioritere. Men det er jo et fælles ansvar at få skabt en bedre indsats over for samfundets udsatte, og det skal forankres bredt lige fra kommunerne, hvor man visiterer og planlægger indsatserne, ude blandt medarbejderne, som hver dag gør et kæmpe stykke arbejde over for borgerne, og hos aktører som Socialpædagogerne, som jo har masser af fagligt stærke medlemmer, der dagligt afprøver metoder, der fungerer og kan dokumenteres. Vi skal hele vejen rundt bruge den her redegørelse som et godt redskab – og i fællesskab gå i gang med at omsætte al den viden, vi nu har samlet ét sted.

Lægger sig fladt ned

At der er behov for viden og dokumentation af, at indsatserne rent faktisk virker efter hensigten, stod helt klart i den beretning om indsatsen over for anbragte børn og unge, som Rigsrevisionen offentliggjorde i august. Kritikken var til at tage og føle på – og handlede bl.a. om, at kommunernes sagsbehandling i mange anbringelsessager ikke overholder lovens krav om børnesamtaler, handleplaner og børnefaglige undersøgelser – og at Social- og Indenrigsministeriet ikke i tilstrækkelig grad har understøttet kommunerne i at indfri formålet med anbringelsesreformen.

Reformen fra 2006 skulle ellers sikre, at anbragte børn fik de samme muligheder som andre børn for at få en uddannelse, et arbejde og et familieliv ved bl.a. at styrke kvaliteten af kommunernes sagsbehandling i anbringelsessagerne.

ANBRINGELSE På Socialpædagogernes konference 'Sammen om den rette Indsats' gav social- og indenrigsminister Karen Ellemann sit bud på, hvordan hun ser på familieplejeområdet. 'Plejefamilier skal ikke være små mini-institutioner', lød det bl.a. fra ministeren.



I dag må vi konstatere, at det nok har været en større udfordring for kommunerne at implementere alle initiativer, krav og tiltag i Barnets Reform, end vi havde forudset. Derfor er det ekstra vigtigt, at vi husker at understøtte kommunerne med efteruddannelse, ekspertbistand og viden om, hvad der virker

– Rigsrevisionen pegede i sin beretning desværre på velkendte problemstillinger, og jeg oplevede da også, at KL nærmest lagde sig fladt ned og vedkendte sig, at det her simpelthen ikke er godt nok. Og det samme må jeg jo sige som minister. Til gengæld oplever jeg, at der blandt både politikere og praktikere er bred enighed om, at det her skal løses, siger Karen Ellemann.

Hvilket bringer os tilbage til det, der for ministeren er det helt centrale også i forhold til anbringelsesområdet: at der skal viden, fakta og evidens på bordet.

– Det bekræfter mig i, at der er brug for, at vi får sat skub i udviklingen af hele den vidensbase-rede socialpolitik, som er og bliver mit helt store fokusområde. Vi skal have modet til at omlægge indsatserne, vi skal være bedre til at følge op på, om det så også virker i praksis – og vi skal blive stærkere på at sætte klare mål for, hvad vi ønsker at opnå.

Måske for ambitiøse

Da Karen Ellemann i 2009 – også som socialminister – var med til at fremlægge visionerne for Barnets Reform, lød budskabet, at samfundet nu skulle gøre en ekstra indsats for de børn, der ikke får den omsorg, de har behov for. Og selvom ministeren her syv år efter stadig er stolt af det politiske håndværk, der lå bag reformen, erkender hun, at politikerne måske har villet for meget på området for udsatte børn.

– Det slår mig i dag – hvor vi står med Rigsrevisionens beretning, som så tydeligt slår fast, at vi ikke har gjort det godt nok – at vi måske har været for ambitiøse. Vi har været så optagede af, at vi opnåede politisk enighed rundt om forhandlingsbordet, og vi vedtog både indsats og retningslinjer ved lov – men vi forsømte nok at sikre os, at man ude i kommunerne også kunne følge med, siger

Karen Ellemann, som mener, at man nogle gange som politiker må være lidt mere forbeholdne over for hyppige lovændringer.

– I dag må vi konstatere, at det nok har været en større udfordring for kommunerne at implementere alle initiativer, krav og tiltag i Barnets Reform, end vi havde forudset. Derfor er det ekstra vigtigt, at vi husker at understøtte kommunerne med efteruddannelse, ekspertbistand og viden om, hvad der virker.

Derfor er ministeren da også rigtig positiv over for det konkrete forslag, som Socialpædagogerne, Dansk Socialrådgiverforening og Danske Professionshøjskoler har lanceret, om at der etableres et nationalt udviklings- og forskningsprogram inden for det sociale område for at få udbredt de mest effektfulde indsatser. Ud fra ønsket om, at medarbejdere og myndigheder på det socialfaglige område har behov for mere anvendelsesorienteret forskning, der er forankret i den fagprofessionelle praksis.

– Uden at kende det konkrete forslag i detaljer – endnu – så er jeg umiddelbart meget positiv over for forslaget. I ministeriet er vi jo oven på den socialpolitiske redegørelse i fuld gang med at få lavet en datastrategi for socialområdet, og det lyder som om, at det fremlagte bud på et udviklings- og forskningsprogram hænger fint sammen med det arbejde. Vi vil jo på mange måder det samme – nemlig at sikre solid evidens på området – og her er det jo også vigtigt, at vi tænker uddannelserne ind og ad den vej højner kvaliteten for de fagprofessionelles arbejde.

Ikke for professionelle familier

I løbet af det seneste halve års tid har Karen Ellemann i flere omgange deltaget i forskellige aktiviteter, som Socialpædagogerne har stået for. Ud over det allerede nævnte debatarrangement på Folkemødet 2016 har ministeren været med på et par arbejdspladsbesøg på socialpædagogiske arbejdspladser, hun har været i dialog med familieplejekonsulenterne – og senest deltog hun på Socialpædagogernes store konference i Nyborg, 'Sammen om den rette indsats' (se artiklerne på side 4-11), hvor der blev sat fokus på at forbedre indsatsen for udsatte børn og deres familier.

– I sætter fokus på et meget vigtigt emne, nemlig hvordan vi bliver bedre til at hjælpe udsatte børn og deres familier. Men jeg kunne godt tænke mig, at vi vendte det om: Vi har ikke råd til at lade være, lød det fra ministeren i Nyborg.

Og udviklingen på hele anbringelsesområdet er da også noget, der optager Ellemann meget – selvom det måske for nogle kan synes som et

Blå bog

Karen Ellemann (V) er social- og indenrigsminister. Hun er uddannet lærer og arbejdede på Rungsted Skole, indtil hun blev valgt ind i Folketinget i 2007. Hun var opstillet i Brøndbykredsen i Københavns Omegns Storkreds. Hun har besiddet flere ordførerposter for Venstre og har bl.a. været udlændingeordfører, folkeskoleordfører og socialordfører. Hun har desuden tidligere været indenrigs- og socialminister, miljøminister og minister for nordisk samarbejde. Hun blev udpeget som social- og indenrigsminister i den nuværende regering i juni 2015.

dilemma, at hun på den ene side taler om mere evidens og fakta og på den anden side er en kendt fortaler for, at man ikke professionaliserer området for meget.

– Jeg mener, at børn – uanset deres behov – først og fremmest har brug for en tryk opvækst i en kærlig familie. Derfor skal plejefamilien ikke være små mini-institutioner – men en tryk base, som først og fremmest skal give barnet omsorg, følelsesmæssigt engagement og en hverdag, der mest muligt ligner almindelige familiers hverdag, siger hun.

Og er der tale om behandlingskrævende børn og unge, så er det ikke nødvendigvis familien, der skal løse den opgave.

– Er der et behandlingsbehov, så er det noget, der skal foregå parallelt ved siden af. Jeg ved godt, at mange plejefamilier har stor socialpædagogisk kapital og kender det her felt – de er fagfolk i deres professionelle virke. Men barnets opvækst skal så vidt muligt være i familielignende rammer, og derfor skal plejefamilien i min optik ikke være behandlende. Den specialiserede indsats skal gives af professionelle behandlere samtidig med, at barnet bor i familien.

Revideret kuldsejler

At Karen Ellemann ikke er bleg for udfordringer, viser hendes seneste udspil til en reform af serviceloven, der blev præsenteret tidligere på måneden.

– Jeg husker så tydeligt, da den tidligere socialminister (Manu Sareen, *red.*) efter meget lang forberedelse kom med et udspil – og jeg var som alle andre vidne til, at det kuldsejlede, hvilket jeg var oprigtigt ked af, fordi der var mange gode elementer i det, siger Karen Ellemann, som altså nu selv vover sig ud i samme opgave – at få landet et udspil til en ny servicelov.

– Jeg ved da godt, at det er en stor udfordring, men jeg føler, at jeg har lavet de nødvendige indledende øvelser. Jeg har meget tidligt nedsat en følgegruppe med repræsentanter fra bl.a. KL og Danske Handicaporganisationer, og den gruppe har afholdt syv møder. For mig har det været vigtigt at signalere, at de reelt er inddraget i det forberedende arbejde og på den måde har indflydelse på, hvad der skal ligge i sådan en reform. Men jeg er jo ikke naiv, så jeg har da hele tiden vidst, at gruppen nok ikke ville ende med at præsentere en samlet pakke.

I det udspil, ministeren præsenterede på baggrund af følgegruppens arbejde, ligger tre hovedformål: Reglerne skal gøres enklere, så de bliver lettere at administrere og gennemskue. Borgerne



skal sikres en indsats, der modsvarer deres behov. Og endelig skal kommunerne have bedre muligheder for at vurdere, hvilke indsatser, der skal til for at opfylde borgerens behov for hjælp.

Tilliden skal genopbygges

Ganske som forudset er der allerede nu godt gang i diskussionerne om, hvorvidt det overhovedet vil lykkes Karen Ellemann at gennemføre en reform af serviceloven.

– Sidste gang var stemningen ikke just varm og lykkelig, og den situation vil jeg naturligvis helst undgå. Men nu er vi i gang, og jeg vil gerne kvittere for den åbne og ærlige dialog, vi har haft indtil videre. Og går alt, som jeg håber, forventer jeg at kunne fremsætte et lovforslag i starten af næste år, lyder det fra ministeren, som opfordrer alle til at have den overordnede intention med serviceloven for øje.

– Det handler om at sikre borgerne en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der matcher borgerens behov – og mit store ønske er, at vi formår at luge ud i administrationen omkring serviceloven og gøre reglerne mere overskuelige og lettere at håndtere. For det vil jo frigive ressourcer, som vi kan bruge på andre områder, siger hun – med et stille håb om, at det vil lykkes denne gang:

– Jeg kan som minister ikke leve med, at tilliden mellem borger og kommune har det skidt, så med det forestående reformarbejde håber jeg at få genoprettet tilliden mellem parterne. Det er ødelæggende for enhver, når der sker forkerte afgørelser og når klager løber frem og tilbage – både for de mennesker, der har brug for hjælp og for de kommunale forvaltninger. ■

Jeg kan som minister ikke leve med, at tilliden mellem borger og kommune har det skidt, så med det forestående reformarbejde håber jeg at få genoprettet tilliden mellem parterne

VÆRDIER

Når vi alle har været med til at beslutte vejen frem, så er vi selvfølgelig også mere motiverede for at få det til at fungere. Og vi skal huske på at være opmærksomme på hinanden og turde tale om det, når der er noget, der trykker enten fagligt eller personligt

Louise Blunk Drejer Brandt, socialpædagog, Fredensgade

Værdierne er vores gode vaner

Samarbejdet mellem kolleger, indsatsen over for borgerne og hele måden at tænke på er båret af otte fælles værdier på botilbuddet Fredensgade i Skjern. Det giver både arbejdsglæde og høj faglighed at arbejde ud fra en værdibaseret tilgang

Af Tina Berthels, Dorthe Lodberg og Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk. Foto: Robert Attermann / Red Star

’Godmorgen, godmorgen, godmorgen’. På bostedet Fredensgade, en del af Center for Socialpsykiatri, ADHD og Autisme i Ringkøbing-Skjern Kommune, er man ikke nærig med de positive anerkendelser. Derfor skal der siges godmorgen til adskillige kollegaer og borgere, inden dagen for alvor kan gå i gang.

– Vi løber hurtigere og hurtigere og derfor skal vi huske at anerkende hinandens tilstedeværelse, inden vi kaster os ud i dagens arbejde. Det er en lille ting – men det kan gøre en stor forskel for den generelle stemning på arbejdspladsen, forklarer Malene Juul, som er socialpædagog på bostedet.

Og selvom det måske kan lyde som en selvfølgelig, at man pænt hilser på hinanden fra morgenstunden, så er det at møde hinanden med respekt og anerkendelse en del af det værdisæt, der er udgangspunkt for alt, hvad man foretager sig i Fredensgade.

Det handler bl.a. om at prioritere faglig udvikling højt og om at tale om det, der er svært – og om at have positive forventninger og se ressourcer og muligheder (se boks med de otte værdier).

– Det bærende element i de værdier, vi i fællesskab har vedtaget, er et humanistisk menneskesyn – og det er udgangspunktet for hele det pædagogiske arbejde og den måde, vi løser kerneopgaven på. Værdierne er vi nået frem til gennem samarbejde og over mange år. Og for os er det helt afgørende, at de otte værdier ikke bare er en masse fine ord, men noget, vi diskuterer i alle mulige sammenhænge i hverdagen, fortæller daglig leder Jesper Beck Astrup.

Høj faglighed og arbejdsglæde

Oprindeligt startede Fredensgade som et lille bostøttetilbud i 2009 med fire medarbejdere og 14 borgere. I dag – syv år efter – er medarbejderstaben vokset til 40, og det nyopførte sandfarvede murstensbyggeri fungerer som base for godt og vel 200 borgere, der på en eller anden måde er tilknyttet centret.

Borgernes diagnoser spænder fra ADHD til autismspektrumforstyrrelser, og derfor er der stor forskel på, hvor meget hjælp den enkelte borger har behov for. For nogle er centret et hjem, mens det for andre fungerer som et samværstilbud – og for nogle tredje som en arbejdsplads. På Fredensgade står man nemlig også for beskæftigelse.

– Hele arbejdet med værdier blev grundlagt i 2009, da vi kun var ganske få. Det var en overordnet beslutning ud fra en grundlæggende tro på, at det at arbejde værdibaseret kan lade sig gøre, og at det kan bidrage til at skabe den bedste arbejdsplads for både borgere og medarbejdere, siger Jesper Beck Astrup.

Sammen med centerleder Anne Grethe Hansen og den voksende gruppe medarbejdere har arbejdspladsen gennem årene udviklet og finpudset



Værdierne er vi nået frem til gennem samarbejde og over mange år. Og for os er det helt afgørende, at de otte værdier ikke bare er en masse fine ord, men noget, vi diskuterer i alle mulige sammenhænge i hverdagen

Jesper Beck Astrup, daglig leder Fredensgade

den værdibaserede arbejdstilgang, hvor høj faglighed og arbejdsglæde er i centrum. Resultatet blev bl.a. bemærket af Arbejdstilsynet ved det seneste besøg, der mundede ud i, at tilsynet rent faktisk foreslog, at Fredensgade skulle tage ud og fortælle andre om deres succes med metoden.

Frihed under ansvar

Et vokseværk af det omfang, som Fredensgade har været igennem siden 2009, medfører oftest en række udfordringer. Men i Skjern har man håndteret hele forandringsprocessen ved hårdnakket at fastholde, at det værdisæt, man startede med tilbage i 2009, udgør det fundament, man arbejder ud fra og bygger videre på i alle henseender.

Et af udgangspunkterne i værdisættet er, at man aldrig hører udsagn som 'ledelsen har besluttet'. I stedet hedder det 'vi har besluttet' ud fra tanken om, at alle skal have indflydelse på egen arbejdsdag.

Ifølge centerleder Anne Grethe Hansen handler det om at have en flad struktur, hvor medarbejderne oplever stor frihed under ansvar – og om at holde fast i troen på, at medarbejderne selv er i stand til at prioritere, løfte opgaverne og udføre deres arbejde i dagligdagen, uden at ledelsen detailstyrer og blander sig.

– Det har også været vigtigt for os at fremdyrke en kultur, hvor det er tilladt at fejle. Det er vigtigt, at trygheden også følger med. Det er den nødt til, hvis medarbejderne skal turde tage teten og gå forrest, siger Anne Grethe Hansen.

Arbejdsplan i plenum

Men hvordan sikrer man samhørighed og bevarer fagligheden, når den enkelte medarbejder sættes

fri, og beslutningerne skal træffes i bred enighed? 40 medarbejdere imellem frem for bag en lukket dør? Svaret findes i værdierne.

– Det kan godt være, at der er mange der synes, at det virker uoverskueligt og langsommeligt, at så mange mennesker skal blive enige om alting i fællesskab. Men det er vores klare overbevisning, at det både er hurtigere og mere effektivt, at vi sammen bliver enige om, hvilken retning, vi skal gå i, fremfor at ledelsen dikterer vejen frem. Desuden har vi har altid samme fælles udgangspunkt, nemlig værdierne, forklarer Anne Grethe Hansen.

Et konkret eksempel på, hvordan man arbejder aktivt med værdierne i fællesskab i dagligdagen er opgaven med at lave arbejdsplaner. Her er man ifølge Jesper Beck Astrup gået helt væk fra central styring – i stedet bliver samtlige medarbejdere involveret i processen.

– Vi samles til et fælles møde, hvor vi snakker om, hvad der er vigtigt for os – og hvad det er vigtigt at tilbyde borgerne i forhold til at skabe de bedste rammer for en vagtplan. Så byder medarbejderne ind med, hvad der betyder noget for dem – og vi lander i fællesskab en plan. Min erfaring er helt klart, at man tager mere ansvar for tingene, når man involveres, siger han og tilføjer, at de fælles værdier og medinddragelsen af alle giver god energi i hverdagen.

– I bund og grund handler det vel om, at man som medarbejder bliver mere engageret, hvis man inddrages og får lov til at gøre tingene på den måde, man synes er den rigtige.

Prioriterer faglig udvikling højt

Men det er ikke altid nemt, når man også bliver udfordret på selve udgangspunktet, værdierne, og på ambitionen om hele tiden at prioritere faglig udvikling højt, når man ligesom på så mange andre arbejdspladser er nødt til at hugge en hæl og klippe en tå for at få det hele til at løbe rundt.

– Vi har ikke flere penge end andre, og vi har også skulle spare og skære i budgettet, siger Anne Grethe Hansen.

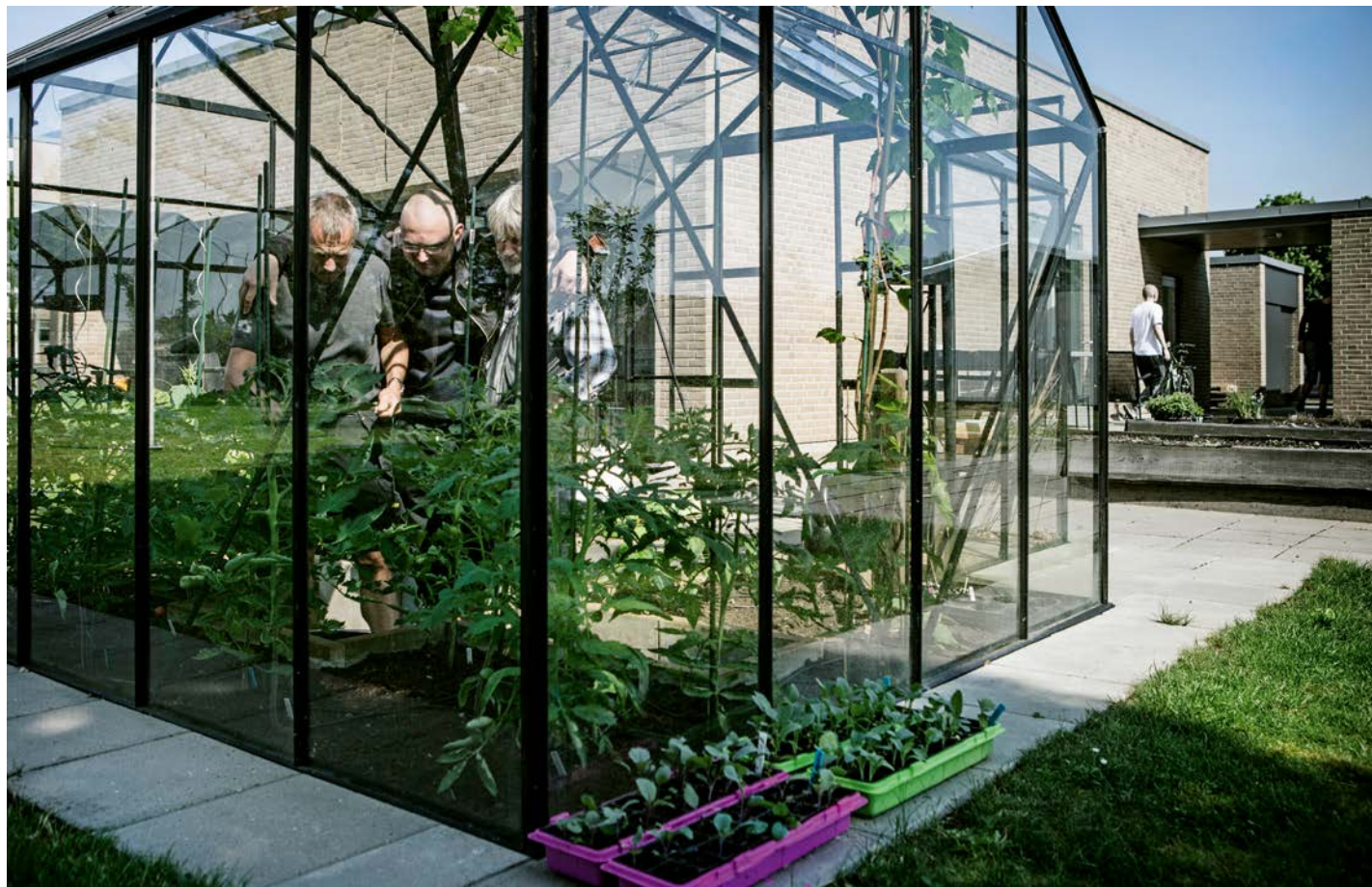
Af samme årsag blev der tidligere på året i en periode indført ansættelsesstop – og det gav en hverdag, hvor medarbejderne skulle løbe lidt hurtigere for at nå det hele. Alligevel er sygefraværet fortsat lavt, hvilket giver færre udgifter til vikarer, så pengene i stedet kan bruges til eksempelvis efteruddannelse.

Og også når det kommer til efteruddannelse, har man på Fredensgade værdierne med sig i baghovedet.

I fællesskab har man på arbejdspladsen prioriteret at sende så mange ansatte som overhovedet

De otte værdier

- Vi møder hinanden med respekt og anerkendelse.
- Vi ser ressourcer og muligheder og har positive forventninger til den enkelte.
- Vi prioriterer faglig udvikling højt.
- Vi tror på, at alle gør sit bedste i enhver situation.
- Vi bør tale om det, der er svært.
- Vi tager udgangspunkt i det, der giver mening, værdi og livskvalitet for den enkelte.
- Vi mener, at alle har ansvar for eget liv og arbejder ud fra de mål, som borgeren selv har været med til at opstille.
- Vi forstyrrer tilpas meget, så det giver udvikling.



muligt på kursus i kollegial supervision – og det gælder alle lige fra kok til socialpædagog. Et valg, der er truffet ud fra en overbevisning om, at det styrker både fagligheden og fællesskabet.

– Vi nægter at gå på kompromis med vores værdibaserede arbejde, og derfor er det noget, vi prioriterer højt. Det stiller enorme krav til medarbejderne at arbejde 100 pct. værdibaseret, og derfor er det vigtigt, at alle har samme faglige udgangspunkt, siger Jesper Beck Astrup.

Kollegial supervision er en metode til at skabe en konstruktiv dialog, der gør det muligt at undgå konflikter, der kan gå ud over arbejdsmiljøet.

– Når størstedelen af vores ansatte har dette kursus, er de også bedre til at opfange og løse konflikter, inden de for alvor bryder ud. De er mere opmærksomme på hinandens trivsel, og det gør i sidste ende arbejdsmiljøet bedre, hvilket igen er med til at mindske sygefraværet, fortæller den daglige leder.

Alle gør deres bedste

En af de helt centrale værdier på Fredensgade er tillid, og troen på, at alle yder deres bedste, er altid udgangspunktet. Og selvom 40 medarbejdere selvsagt ikke altid kan være bedste venner eller enige i alt, så er udgangspunktet altid, at alle yder deres bedste, lyder det samstemmende fra to medarbejdere, som har arbejdet som socialpædagoger i Fredensgade siden 2011.

– Vi er forskellige mennesker, og vi har ofte forskellige tilgange til problemstillingerne. Hvis jeg stiller spørgsmålstejn ved eller bliver provokeret af den måde, min kollega har håndteret et

problem på, så kan jeg altid vende tilbage til den værdisætning om, at vi tror på, at alle gør deres bedste i enhver situation. Det giver os en grundlæggende respekt for hinanden, forklarer Pernille Refslund Vestergaard.

Både hun og Louise Blunk Drejer Brandt oplever, at værdisættet i hverdagen er deres holdepunkt – det sæt aftaler, man vender tilbage til, når udfordringerne er størst. Og her spiller det en afgørende rolle, at medarbejderne fra start har været inddraget i at udvikle de bærende værdier.

– Når vi alle har været med til at beslutte vejen frem, så er vi selvfølgelig også mere motiverede for at få det til at fungere. Og vi skal huske på at være opmærksomme på hinanden og turde tale om det, når der er noget, der trykker enten fagligt eller personligt, fortæller Louise Blunk Drejer Brandt og beskriver, hvordan man fx for nylig brugte halvanden time på et gruppemøde på at diskutere det generelle stressniveau og personalets velfærd og velbefindende.

– Her huskede vi eksempelvis hinanden på at få sagt godmorgen. Det er måske en lille ting, men det kan betyde mere, end man lige regner med, især når vi, som nu, har travlt. For det er et fælles ansvar at sikre, at vi alle har det godt. Derfor møder vi altid hinanden med respekt og anerkendelse.

Frie rammer udfordrer

Det værdisæt, som Fredensgade har vedtaget som det bærende element i hverdagen, lægger i høj grad op til, at man som medarbejder – uanset hvilken funktion man har i huset – arbejder under

Det har også været vigtigt for os at fremdyrke en kultur, hvor det er tilladt at fejle. Det er vigtigt, at trygheden også følger med. Det er den nødt til, hvis medarbejderne skal turde tage teten og gå forrest

Anne Grethe Hansen,
centerleder Fredensgade





stor frihed. Og det kan godt være en udfordring, hvis man som fx teknisk serviceleder Steen Sonne er vant til klare regler og rammer.

– Der var mange ting, jeg skulle vænne mig til i starten. Jeg husker et af de første møder, hvor jeg havde svært ved at forstå, at vi skulle bruge halvdanden time på at tale om tingene. Jeg havde også svært ved at vænne mig til, at der ikke er nogen regler. Det der med, at der ikke er nogen, der fortæller dig, hvad du skal. Rammerne er frie, og du skal selv styre din arbejdsgang, siger Steen Sonne, som gerne vedkender sig, at han fandt det svært i starten.

– Men i dag forstår jeg godt, hvad de frie rammer betyder. Det giver mig en stor ansvarsfølelse for mit eget job, for det er jo op til mig at få det til at køre og sørge for, at hverdagen bliver god.

Også Jesper Beck Astrup har som daglig leder erfaret, at nye medarbejdere kan have svært ved at arbejde værdibaseret i starten.

– Den første periode er ofte svær, fordi man selv har stor indflydelse på arbejdstider og

planlægning af arbejdsopgaver, hvilket kan være en stor udfordring, hvis man kommer fra en arbejdsplads, hvor det meste er styret oppefra. Men vi sørger for, at der hele tiden er god sparring med ledelse og kollegaer, og så lærer man hurtigt at sætte pris på det.

Med borgeren i fokus

De otte værdier fungerer på mange måder som Fredensgades hovedpulsåre – som det, der får systemet til at køre rundt. Ikke kun kollegerne imellem, for den værdibaserede tilgang gælder selvfølgelig også i mødet med borgerne, hvor udvikling er en af de kerneværdier, der kan være med til at give borgerne mere selvtilid til at turde prøve selv.

– Jeg tror, at den medbestemmelse, vi giver borgerne her på stedet, også er grunden til, at vi har 100 pct. mødestabilitet i beskæftigelsen. Det er virkelig flot, og jeg er meget stolt af det resultat, lyder det fra Steen Sonne.

En af de borgere, der er tilknyttet beskæftigelsen, er Jimmi Allerup Jaedeke, som fik diagnosen ADHD som 21-årig og har boet på Fredensgade siden 2010. Hans job på bostedet indebærer bl.a. køkkenarbejde, hvor han skal lave pålægstallerkner.

– Jeg har ingen ens dage her, og det er det, jeg har brug for. Jeg er glad for min køkkentjans, men jeg kunne også mærke, at jeg havde brug for mere – og det fik jeg, fortæller han.

Jimmi Allerup Jaedeke er nemlig også blevet formand for beboerforeningen, hvis formål er at skaffe økonomiske midler til sommerfester, julefrokost og ferieophold for beboere og borgere.

– I mange år har jeg ikke turde sige min mening, og jeg har derfor altid holdt mig tilbage. Men da jeg fik muligheden for at blive formand, sprang jeg til. Jeg har ligesom altid været fluen på væggen, men nu skulle det være. Men jeg føler mig på ingen måde hævet over andre, for her på Fredensgade er vi nemlig alle lige. ■

Kort om Fredensgade

- I Ringkøbing-Skjern Kommune er fagområdet Handicap og Psykiatri organiseret i et specialteam og fem centre.
- Fredensgade hører under et af de fem centre, Center for Socialpsykiatri, ADHD og Autisme – tilbud til personer med sindslidelse, ADHD og autismespektrum og har cirka 40 medarbejdere.
- Målgruppen er voksne i alderen 18-80 år med ADHD og autismespektrumforstyrrelser, som har brug for hjælp, omsorg eller støtte i hverdagen.
- Institutionen rummer en række forskellige tilbud som fx botilbud, bostøtte, samværstilbud, STU og beskæftigelse.

DOBBELTDIAGNOSE

Det er altså ikke nok, at enten psykiatrien eller kommunen byder ind – begge instanser er nødt til at komme på banen og indgå i et koordineret samarbejde med og omkring borgeren

Corna Buus-Hinkler, projektleder, Psykiatrien Øst

Fælles faglig retning

Vil man undgå, at borgere med både misbrug og en psykiatrisk lidelse bliver kastebold mellem behandlings- og socialpsykiatrien, skal man lave en koordineret tværfaglig indsats. Det er udgangspunktet i et nyt forløbsprogram, der udvikles i Region Sjælland

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto Søren Kjeldgaard

Det er ikke ligefrem raketvidenskab. Det handler bare om at have et fælles udgangspunkt fra start, så borgeren sikres en koordineret indsats og ikke bliver tabt undervejs mellem systemerne.

Sådan lyder tanken bag et nyt konkret arbejdsredskab – koordinerende indsatsplan – som Region Sjælland har udviklet. Indsatsplanen er et væsentligt element i et såkaldt forløbsprogram, der i de kommende år afprøves i fire af regionens kommuner; Køge, Lejre, Roskilde og Faxe.

Målgruppen er mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug, som ofte risikerer at blive kastet frem og tilbage mellem psykiatrien, misbrugsbehandlingen og det socialpædagogiske botilbud.

– Den koordinerende indsatsplan er på mange måder et ret lavpraktisk værktøj, der er let at gå til – og som beskriver, hvem der gør hvad, og hvem der har ansvar for hvad. Man kan sige, at det handler om at gøre det rigtigt fra start – og om at samarbejde på tværs af fagligheder og kompetencer. Gjorde man det mere konsekvent, så tror jeg, at vi ville se færre eksempler på, at det går galt i overgangen mellem behandlings- og socialpsykiatrien, forklarer Corna Buus-Hinkler.

Hun er projektleder i Psykiatrien Øst, hvor man har fået satspuljemidler til at udvikle et forløbsprogram for mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug (se boks).

– For den her målgruppe skal der arbejdes med flere udfordringer på samme tid, fordi der både er et misbrug og en psykisk lidelse, der skal behandles. Og det kræver et tæt samarbejde på tværs af sektorer. Det er altså ikke nok, at enten psykiatrien eller kommunen byder ind – begge instanser er nødt til at komme på banen og indgå i et koordineret samarbejde med og omkring borgeren, siger Corna Buus-Hinkler.

Sikre kvalitet og sammenhæng

I første omgang vil Psykiatrien Øst udvikle og implementere forløbsprogrammet for borgere

TVÆRFAGLIGHED Både socialpædagog Emma Javadi Moth (tv) og projektleder Jeanne Hougaard er begejstrede for at bruge den koordinerende indsatsplan, der er udviklet til mennesker med psykisk lidelse og et samtidigt misbrug. Værktøjet er med til at sikre, at borgerne ikke bliver kastet frem og tilbage mellem behandlings- og socialpsykiatrien.



Ved fra start at samle alle de relevante mennesker omkring borgeren får vi et fælles udgangspunkt og tager et fælles ansvar i forhold til at støtte borgeren bedst muligt

Emma Javadi Moth, socialpædagog, Pedersvænge

Med den koordinerede indsatsplan får borgeren lov til at være i centrum – og opleve, at der faktisk er ti eller flere mennesker samlet rundt om bordet med et fælles formål: At finde den bedste indsats

Jeanne Hougaard, projektleder, Pedersvænge

med psykisk lidelse og samtidigt misbrug i de fire udvalgte kommuner – og siden skal metoden udbredes til resten af psykiatrien og de resterende 13 kommuner i regionen.

– Forløbsprogrammet skal sikre kvalitet og sammenhæng i borgerens forløb ved at skabe et bedre overblik over den enkelte borgers aktuelle udfordringer og koordinere de indsats, der sættes i værk sammen med borgeren både i regionalt og kommunalt regi, forklarer Corna Buus-Hinkler.

Et af de bærende elementer i forløbsprogrammet er koordineringsmødet, hvor alle relevante aktører samles. Det kan fx være borgerens kontaktperson fra bostedet, lægen fra det psykiatriske afsnit, hvor borgeren har været i behandling, en sagsbehandler, en fra jobcentret, måske den praktiserende læge, en misbrugskonsulent og evt. pårørende eller folk fra borgerens netværk, som samles for i fællesskab at lave en indsatsplan.

– Mødet handler om fra start at sikre en samtidig behandling og en koordineret indsats, hvor alle relevante fagprofessionelle samarbejder på tværs og tager et fælles ansvar for, at borgeren får den nødvendige hjælp, støtte og behandling, siger Corna Buus-Hinkler.

Fakta om Samarbejdsmodellen

Arbejdet med og omkring mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug kræver et tæt samarbejde på tværs af sektorer. For at sikre en samtidig behandling og en koordineret indsats, har Psykiatrien Øst udviklet en samarbejdsmodel, hvor bl.a. følgende elementer indgår:

Misbrugsdiagnose: Mennesker med psykisk lidelse og misbrug skal behandles for begge lidelser samtidigt, og for at sikre dette, er det vigtigt, at misbruget også diagnosticeres. Medarbejderne i psykiatrien skal derfor tale med borgeren/patienten – også om misbruget og afhængigheden.

Samtidig behandling: Behandling af misbruget vil ofte være en forudsætning for, at borgeren/patienten kan få glæde af den psykiatriske behandling. Lige som behandling af den psykiatriske sygdom ofte vil være en forudsætning for, at borgeren/patienten kan profitere af misbrugsbehandlingen. Derfor er det afgørende, at organisationerne gennemfører en samtidig og koordineret indsats.

Koordinerende indsatsplan: Et samarbejdsredskab, som er let at bruge, og som de fagprofessionelle udarbejder i fællesskab. Koordinerende indsatsplan er med til at sikre, at borgeren/patientens forløb bliver koordineret – og alle kan opstarte den koordinerende indsatsplan, uanset om man er ansat i kommune, i psykiatrien eller et tredje sted.

Koordinationsmødet: På mødet skaber borgeren/patienten, dennes netværk og de fagprofessionelle et overblik over vedkommendes situation, og konkrete indsats drøftes og aftales. Det aftales også på mødet, hvem af de fagprofessionelle, der bliver koordinator.

Samarbejdsmodellen er en del af Sundhedsaftalen under Sundhedsstyrelsen. Du kan finde alle værktøjerne i Samarbejdsmodellen på www.kortlink.dk/n798

Giver god mening

På det socialpsykiatriske botilbud Pedersvænge i Køge er socialpædagog Emma Javadi Moth allerede godt i gang med at anvende det nye værktøj i praksis. Foreløbig har hun været involveret i to forløb, hvor en borger har været midtpunkt i en koordineret indsatsplan. Og hun er ikke i tvivl om, at det er den rigtige måde at gøre det på, når man står med en borger, der både har en psykisk lidelse og et misbrug.

– I et aktuelt forløb stod vi med en borger, som havde haft et misbrug i en del år, men som efter en længere indlæggelse var blevet afbruset, inden vedkommende så flyttede ind på Pedersvænge. Her gik det ok i noget tid, men efter endnu en indlæggelse accelererede misbruget, og så var det, at vi besluttede os for at afprøve en koordineret indsatsplan, fortæller Emma Javadi Moth, som selv første gang blev introduceret til værktøjet i foråret.

– Det giver så god mening både for borgeren og for os som fagpersoner. Ved fra start at samle alle de relevante mennesker omkring borgeren får vi et fælles udgangspunkt og tager et fælles ansvar i forhold til at støtte borgeren bedst muligt, siger hun.

På Pedersvænge er også projektleder Jeanne Hougaard begejstret for den tværfaglige koordinerede tilgang.

– Vores beboere oplever ofte, at de skal fortælle det samme igen og igen – både til støttepersonen her, til sagsbehandleren, jobkonsulenten, lægen, psykiateren, misbrugskonsulenten og hele vejen



rundt. Men med den koordinerede indsatsplan får borgeren lov til at være i centrum og opleve, at der faktisk er ti eller flere mennesker samlet rundt om bordet med et fælles formål: At finde den bedste indsats, siger Jeanne Hougaard.

Samarbejdsmodel der virker

Det værktøj, som man er i gang med at implementere på bl.a. Pedersvænge, er udviklet i kølvandet på et projekt, som Region Sjælland gennemførte fra 2013 til 2015. 'Tværsektorielt projekt: Styrket indsats for dobbeltdiagnosticerede' involverede 17 kommuner og Psykiatrien i Region Sjælland – og som en del af projektet blev der udviklet en samarbejdsmodel, som skal sikre en samtidig behandling og en koordineret indsats for mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug.

– Når vi samarbejder omkring borgeren på den her måde, så arbejder vi på den forebyggende bane frem for hele tiden at lave brandslukning. Det er jo ikke fordi, det er en ny opfindelse at holde netværksmøder og prøve at koordinere indsatserne – men med et konkret værktøj og en samarbejdsmodel har man ligesom en opskrift på, hvordan man gør, og man er sikker på at komme igennem alle problemstillinger og tage stilling til alle eventuelle samarbejdspartnere undervejs, siger Jeanne Hougaard.

For Emma Javadi Moth handler det også om, at man som medarbejder forpligter sig mere, når man går frem efter en fælles samarbejdsmodel.

– Vi er systematiske, vi får sat navne og personer på – og vi dokumenterer løbende indsatsen. Samtidig sparer vi også tid, fordi der ikke er en hel masse mennesker, der skal bruge tid på at udveksle oplysninger og dokumenter. For det handler jo netop ikke om at holde flere netværksmøder – men om at koordinere, samle alle relevante parter og tale om det, der har relevans for den pågældende borger. På den måde får vi fra start en fælles faglig retning. ■

Forløbsprogram skal udbredes

Psykiatrien Øst har i samarbejde med kommunerne Faxe, Køge, Lejre og Roskilde fået satspuljemidler til udvikling af et forløbsprogram for mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug. Forløbsprogrammet har til formål at formalisere samarbejdet med og omkring borgere med psykisk lidelse og samtidigt misbrug i Region Sjælland.

Frem til og med november 2016 tager forløbsprogrammet udgangspunkt i Psykiatrien Øst og de fire kommuner Faxe, Køge, Lejre og Roskilde. Herefter er planen, at forløbsprogrammet skal udbredes til resten af organisationerne og de resterende 13 kommuner i Region Sjælland.

Læs mere på regionsjaelland.dk/dobbeltdiagnose

DOBBELTDIAGNOSE

Det kræver selvfølgelig nogle ressourcer i starten, fordi det involverer mange mennesker, og fordi det er en ny måde at arbejde på rundt om borgeren. Men effekten er, at man ikke bare trækker i den samme retning – men også i den rigtige retning

Henrik Andersen, teamleder Solvang

Vi skal ramme rigtigt fra start

Borgeren er blevet mere social, imødekommende og samarbejdsvillig – og misbruget er under kontrol. Det er resultatet af, at der på det socialpsykiatriske tilbud Solvang i Lejre blev lavet en koordineret indsatsplan for en beboer

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Flere indlæggelser på en psykiatrisk afdeling. Adskillige voldsomme episoder, hvor borgeren udviste symptomer på paranoia og havde truende adfærd. Et eskalerende misbrug – og en voksende følelse af, at det her kunne ende galt. Sådan så det ud for halvandet år siden for en beboer på det socialpsykiatriske tilbud Solvang i Lejre.

Det hele kulminerede i en meget voldsom indlæggelse, hvor beboeren optrådte truende, og politiet måtte bruge både peberspray og håndjern. En episode der fik personalet på Solvang til at indse, at der skulle tænkes i nye baner.

– Vi stod med den der følelse af, at hvis han kommer tilbage til os efter indlæggelsen, hvad gør vi så? Der var brug for at finde en holdbar løsning, så den pågældende borger ikke blev et offer for, at vi i hele systemet ikke kunne finde ud af at gribe ind i tide og på den rigtige måde.

Sådan fortæller teamleder på Solvang, Henrik Andersen, om det forløb, der gik forud for, at man på botilbuddet besluttede sig for at afprøve en koordineret indsatsplan.

– Vi har så mange gange oplevet, hvordan man forsømmer at løfte i flok – og hvordan man forskellige steder i systemet fralægger sig ansvaret for at finde en holdbar løsning for en borger som denne, hvor der både er udfordringer omkring

en psykiatrisk lidelse og et misbrug. Nu ville vi en gang for alle se, om ikke vi kunne ramme rigtigt fra start, siger han.

Uholdbar situation

I årene fra 2013 til 2015 var Lejre Kommune og Botilbuddet Solvang med i et projekt under Psykiatrien Øst, hvor man afprøvede en samarbejdsmodel, der skulle sikre en tværfaglig og koordineret behandling af borgere med psykisk sygdom og samtidigt misbrug.

Nøglen i samarbejdsmodellen er samtidig og koordineret indsats – og det var netop den tilgang, der blev benyttet over for den pågældende borger. Allerede mens borgeren var indlagt på Psykiatrien Øst i Region Sjælland – i daglig tale bedre kendt som psykiatrihospitalet Fjorden – tog man nemlig på Solvang en beslutning om, at kursen skulle ændres.

– Vi meddelte Fjorden, at vi sådan set gerne ville have borgeren tilbage til Solvang – men det skulle ske under andre rammer, hvor flere parter tog ansvar for borgerens tilstand, både når det handlede om hans generelle trivsel, hans misbrug og hans psykiske sygdom. Vores udgangspunkt var, at hvis forløbet fortsatte uændret, så kunne vi ikke længere se, hvordan vi kunne hjælpe borgeren – situationen var simpelthen ikke holdbar for hverken personalet eller borgeren selv.

Står klar med plan

På Fjorden lyttede man til bostedets ønske om at gå nye veje – og endte med at pege på den koordinerede indsatsplan, som Psykiatrien Øst har udviklet til netop denne målgruppe.

– Vi blev introduceret til indsatsplanen, og var meget positive. Herfra gik der så nogle måneder med at tage kontakt til alle relevante samarbejdsparter omkring borgeren, arrangere møder og få alle de nødvendige aftaler på plads. Men det helt afgørende er, at det skete, mens borgeren stadig

Vi oplever et helt andet menneske end for halvandet år siden. Han er langt mere samarbejdsvillig og social, han er mere imødekommende over for medarbejderne – og de voldsomme episoder med truende udadreagerende adfærd, dem oplever vi ikke længere

Henrik Andersen, teamleder Solvang

var indlagt, så vi på den måde stod klar med en koordineret indsats, den dag han blev udskrevet, siger Henrik Andersen.

Formålet med at koordinere indsatsen og inddrage de mange forskellige myndigheder og fagligheder er, at man dermed tager et fælles ansvar for at finde den bedste løsning for borgeren. Og det er en ny måde at arbejde på, som kræver lidt tilvænning, lyder det fra Henrik Andersen.

– Tænk på hvor mange parter, der er involveret undervejs. Der er kriminalforsorgen, fordi der måske er tale om en borger med behandlingsdom. Der er psykiatrien, fordi borgeren har brug for at blive behandlet for sin psykiatriske lidelse. Der er den kommunale sagsbehandler, som tænker i beskæftigelsesmuligheder, der er misbrugsbehandlingen og den socialpædagogiske indsats på bostedet – og hele netværket omkring borgeren. Alle disse parter skal sætte sig om det samme bord og lave en koordineret indsatsplan fra start.

Trækker i den rigtige retning

Men indsatsen betaler sig – det er Henrik Andersen ikke det mindste i tvivl om.

– Det kræver selvfølgelig nogle ressourcer i starten, fordi det involverer mange mennesker, og fordi det er en ny måde at arbejde på rundt om borgeren. Men effekten er, at man ikke bare trækker i den samme retning – men også i den rigtige retning.

I den koordinerede indsatsplan er et vigtigt element, at der er helt klare aftaler og procedurer for, hvem der har ansvar for hvad – og hvad man gør, hvis det begynder at skride. Og det gør en kæmpestor forskel i hverdagen, fortæller Henrik Andersen.

– Det betyder i praksis, at hvis nu den pågældende borger fx nægter at tage sin antabus eller sin medicin, så fremgår det helt tydeligt af indsatsplanen, hvem der har ansvaret for hvad – både det behandlingsmæssige og det sociale ansvar. Eller hvis borgeren begynder at vise anderledes adfærd,

så ved vi, hvem vi skal ringe til – også efter kl. 16, når distriktspsykiatrien er lukket. Vi har helt klare og fælles aftaler om, hvad der sker, og hvem der er ansvarlig for hvad, hvis tingene udvikler sig i en uheldig retning, og det betyder, at man hver især virkelig tager sit ansvar meget alvorligt, siger han.

Giver større tryghed

For den pågældende borger er fremgangsmåden og de bærende principper med at dele ansvaret og koordinere på tværs af myndigheder og fagligheder med til at sikre mere ro, stabilitet og tryghed i hverdagen på Solvang, hvor han nu er flyttet ind igen efter den seneste indlæggelse på Fjorden.

– Vi oplever et helt andet menneske end for halvandet år siden. Han er langt mere samarbejdsvillig og social, han er mere imødekommende over for medarbejderne – og de voldsomme episoder med truende udadreagerende adfærd, dem oplever vi ikke længere, siger Henrik Andersen, som også mærker, at det betyder noget for medarbejderne på Solvang, der er nu er flere om at løfte opgaven.

– Som bosted for mange af de borgere, der både har et misbrug og en psykiatrisk lidelse, oplever vi ofte at stå lidt alene – for vi har jo både borgeren, når det går godt, og når det går ned ad bakke. Men med en koordineret indsats får vi synlige og klare aftaler omkring indsatsen, og det er meget tryghedsskabende, siger han.

På Solvang håber de at få mulighed for at sætte den koordinerede indsatsplan i spil overfor flere af beboerne, når det giver mening.

– Selvom metoden og værktøjerne er udviklet specifikt til dobbeltdiagnosticerede borgere, så mener vi sagtens, at man kan adoptere principperne i andre tilfælde. I bund og grund handler det jo om, at alle parter samarbejder ud fra et fælles mål om, at det ikke er borgeren, der skal flytte sig – men os, der skal tilpasse indsatsen ud fra borgerens behov. ■

KONGRES

Fire kandidater til forretningsudvalget

BENNY ANDERSEN: SYNLIG FAGLIGHED OG EN STÆRKERE ORGANISATION

Genopstiller som forbundsformand



FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

– Den største udfordring, vi har haft – og fortsat har – som forbund, er arbejdsmiljøet. Jeg ved godt, at de fleste af vores medlemmer går glade på arbejde, men statistikken fortæller os, at der er alt for mange, hvis arbejdsliv er præget af vold og trusler, og det præger den generelle opfattelse af vores fag, selvom vi har gjort meget

for at nuancere billedet. Og der kan jeg ikke understrege nok, at det altså hænger tæt sammen med ressourcerne, der er til arbejdet.

– Men når jeg ellers ser tilbage på de sidste to år, synes jeg, der er fire ting, der springer i øjnene: For det første må jeg rose TR'erne. De har virkelig levet op til vores motto om at have 'styrke til at være noget for andre'. Det er ikke mindst deres fortjeneste, at vi har fortsat vores medlemsfremgang. For det andet må jeg anerkende det arbejde, der er foregået ude i kredsene med strategien 'Socialpædagogerne i fremtiden'. Det er i den grad lykkedes at få engageret medlemmerne. For det tredje synes jeg, at det er fuldstændig overvældende

at mærke den faglige stolthed, der er blandt medlemmerne – trods de snærende rammer, de arbejder under. Det går altså lige i hjertet. Og som det fjerde vil jeg pege på en måske lidt overset ting, nemlig den nye arbejdstidsaftale. Det lå ikke lige i kortene, at vi skulle kunne lande så god en aftale – det var faktisk lidt af et svendestykke for os som forbund, synes jeg.

– I den kommende kongresperiode skal vi arbejde videre med at få omsat vores strategier for arbejdsmiljøet og 'Socialpædagogerne i fremtiden' til helt konkret handling ude på arbejdspladserne og ude i de enkelte kommuner – så vi endnu tydeligere kan signalere, at vi socialpædagoger kan tilbyde løsninger. Og vi skal stå

fast på vores vidensdagsorden, for det vil give os endnu større anerkendelse for det, vi kan som fagpersoner.

– Og så skal vi skabe endnu større sammenhæng i organisationen – mellem arbejdspladserne, kredsene og forbundshuset. Der er allerede rigtig mange gode eksempler på, hvordan vi kan bruge de konkrete erfaringer til at udvikle vores politik og få indflydelse. Det skal vi have mere af. Det styrker vores faglige sammenhold og identitet – og det gør os stærkere.

MARIE SONNE: BEDRE UDDANNELSE – BEDRE ARBEJDSMILJØ

Genopstiller som 1. forbundsnæstformand



FOTO: JIBENKE TOFT

– Jeg ser en række store opgaver, der ligger og venter: Til februar bliver de første studerende på den nye pædagoguddannelse færdige, og så får vi den første evaluering af uddannelsen. Og i det arbejde, der følger i den forbindelse, skal vi sidde tæt på for at værne om den socialpædagogiske profession og for at sikre, at

de studerende får de rigtige kvalifikationer.

– Apropos uddannelsen så synes jeg, vi skal være meget tilfredse med, at vi fik specificeret det social- og specialpædagogiske spor på uddannelsen så godt, som vi gjorde. Ikke nok med, at pædagoguddannelsen som sådan er så populær, som den er – det er også det socialpædagogiske spor, som rigtig mange ønsker at gå på. Jeg tror, at det er fordi, man som studerende kan se sig selv som fagperson tydeligt på den måde. Man får en god identitet og en sikkerhed i sit eget fag. Det tegner godt for fagets fremtid, synes jeg.

– Vores arbejdsmiljøindsats, der blev skærpet og forstærket på sidste kongres, er ramt helt

rigtigt, synes jeg. Fra kongresbeslutningen i 2014 har arbejdet bare bredt sig, og vores tilgang til området spreder sig, så der har vi set rigtigt. Det er tydeligt – og rigtig glædeligt – at kredsene også har taget indsatsen til sig, og det var meget synligt på vores trio-konference for nogle måneder siden, hvor ledere, tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter virkelig kastede sig ud i arbejdet med fynd og klem. Vi skal arbejde for endnu bedre at støtte AMR'erne i deres virke, ligesom trio-samarbejdet er virkelig vigtigt at holde fast i og udvikle. Det sikrer jo nemlig lige præcis, at arbejdsmiljø og faglighed går hånd i hånd.

– I den kommende tid har vi en stor opgave med revisionen

af servicelovens voksenbestemmelser. Det er ikke til at sige, hvordan det præcis ender, men vi er der og vil gøre alt, hvad vi kan, for skubbe i retning af en rigtig udvikling. Både på selve botilbuddene og når det gælder de aktiviteter, job- og beskæftigelsesmuligheder og andre tilbud, der kan sikre borgerne et godt liv. Og vi skal sørge for, at der hele vejen rundt bliver tilbud med et udviklende og socialpædagogisk udgangspunkt. Det er en stor socialpolitisk opgave – og den opgave tager jeg gerne på mig.

Der er indtil videre fire kandidater til Socialpædagogernes forretningsudvalg, der skal vælges på kongressen midt i november. Vi har bedt kandidaterne helt kort fortælle om de bedste resultater fra den forløbne kongresperiode og om de største udfordringer og opgaver i de kommende år. Nye kandidater kan blive opstillet helt frem til selve kongressen, der finder sted 15.-17. november.

VERNE PEDERSEN: VI SKAL UDVIKLE FAGET – HELE FAGET

Genopstiller som 2. forbundsnæstformand



FOTO: THOMAS PRISKORN

– I de kommende år skal vi fortsat have stor fokus på fagligheden. Vi skal gøre det tydeligt for beslutningstagerne, at vi som socialpædagoger kan og vil bidrage med løsninger. Her er vores strategi, 'Socialpædagogerne i Fremtiden', et rigtig godt værktøj, som jeg glæder mig til at arbejde videre med. Vi skal fortsat være visionære

og offensive. Vi har fået styrket vores politiske indflydelse. Det er også strengt nødvendigt, for vores område bliver hele tiden udfordret af ny lovgivning, cirkulærer, økonomitænkning osv.

– Vi har fået sat en række socialpædagogiske fingeraftryk. Bl.a. på børne- og ungeområdet, hvor arbejdet med den rette indsats, Herning-modellen og hele paradigmeskiftet på området, har været højt prioriteret – og det har betydet endnu tættere samarbejde med folketingspolitikere, embedsværket og interesseorganisationer. Det er ligeledes gået op for politikerne, at der inden for psykiatrien er andre veje end tvang og medicin – nemlig den socialpædagogiske. Og så har vi fået sat et solidt aftryk på

debatten om demensområdet og vist, hvor meget vores socialpædagogiske faglighed har at byde på.

– Skiftet fra kredsformand til forbundsnæstformand har været spændende. Det er for mig tydeligt, hvor stor en indflydelse vi reelt kan få, når vi kobler medlemmernes ønsker og behov med et solidt vidensgrundlag.

– Til daglig har jeg stor glæde af mine lokalpolitiske erfaringer, mit lokale netværk og ikke mindst det gode samarbejde med kredsen og af at deltage i mange medlemsarrangementer landet over. Det er for mig helt afgørende at fastholde dialogen og lytte ekstra godt til medlemmerne. For jo tættere, vi er på hinanden, jo

dygtigere gør vi hinanden, og jo bedre resultater kan vi opnå.

– Jeg vil også fremover arbejde for at sætte socialpædagogikken på dagsordenen og arbejde for at udvikle fagligheden og faget, så vi er klar til morgendagens udfordringer. Det er en vigtig opgave at udvikle nye jobområder – men vi skal ikke glemme også at udvikle de traditionelle områder. Det, mener jeg, er helt centralt for en moderne fagforening: Det handler om at sikre job i fremtiden, om gode arbejdsvilkår for medlemmerne, men også om at arbejde for et solidarisk samfund, hvor ingen og intet går til spilde.

MICHAEL MADSEN: PROAKTIVE PÅ ARBEJDSMARKEDSPOLITIKKEN

Nuværende formand i Kreds Sydjylland, opstiller som forbundskasserer

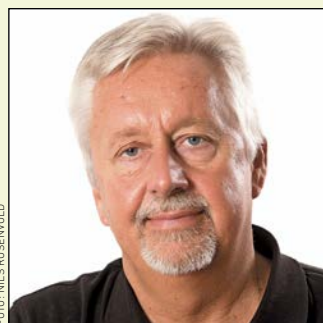


FOTO: NILS ROSENWOLD

– Vi skal være der for medlemmerne, vi skal være synlige i deres hverdag, og konkret har vi fx nogle arbejdsopgaver i forhold til arbejdsmiljøstrategien – med arbejdet med at bekæmpe vold og styrke forebyggelsen. Vi er kommet et stykke vej, men vi skal videre. Som lokal kredsformand kan jeg også mærke, at medlemmerne er

meget optaget af vores fokus på kernefagligheden. Også der har vi lagt en stor indsats de sidste par år – men vi er ikke i mål, og vi skal fortsætte det gode arbejde med både kernefagligheden og arbejdsmiljø i såvel kredse som forbund.

– Sammen med resten af fagbevægelsen er vi voldsomt udfordret på arbejdsmarkedspolitikken. Tag bare udviklingen på dagpengeområdet og anslaget mod den danske model. Og aktuelt indeholder regeringens 2025-plan elementer, der ikke tegner lovende. Så her har vi fx i LO-regi et stort arbejde foran os, og vi skal som forbund markere os proaktivt på det arbejdsmarkedspolitiske område.

– Som forbundskasserer har man som udgangspunkt nogle

definerede opgaver, der måske ikke er så synlige for medlemmerne og foregår i forbundets maskinrum, men som er afgørende for forbundets drift. Og det er klart, at jeg som kasserer vil arbejde for, at den gode medlemsudvikling, vi har i forbundet, skal fortsætte og da gerne styrkes yderligere.

– På samme måde skal vi gøre TR-uddannelsen endnu bedre. Jeg har været med hele vejen, siden de jyske kredse gik sammen om en TR-uddannelse, og jeg var underviser på uddannelsen i mange år – og TR'erne er altså ryggraden i forbundet. Politisk hører jeg til dem, der mener, at vi skal have FTR'er i alle kommuner. Det er vores erfaring lokalt, at det styrker os. Den nye fagpolitiske

uddannelse, som vi er ved at sætte i søen, er også spændende, for den kan være med til at brede vores budskaber yderligere ud. De, der tager uddannelsen, bliver jo en slags ambassadører for os og faget.

– Men jeg er jo uddannet socialpædagog, og det ligger i mit DNA, at jeg også er meget optaget af socialpolitikken og fx den aktuelle revision af serviceloven. Det handler om de borgere, vi arbejder med, men det har jo også stor afsmittende virkning på vores arbejdsliv.

TVANGSBEHANDLING

Lovændring på vej

Institut for Menneskerettigheder anbefaler en lovændring, så det i visse situationer bliver tilladt at tvangsbehandle fx mennesker med udviklingshæmning. Sundhedsministeren bebuder, at et lovforslag er på trapperne

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Hvis et udviklingshæmmet menneske stritter imod, når der fx skal tages en blodprøve, er det i dag ikke tilladt at gennemføre behandlingen – medmindre, der er tale om en akut livstruende situation. Men det skal der laves om på,

anbefaler Institut for Menneskerettigheder, der i en ny rapport anbefaler en lovændring, så såkaldt varigt inhabile personer kan behandles med tvang for somatiske sygdomme. Altså sygdomme, der ikke er omfattet af psykiatriloven, som i forvejen åbner op for tvangsbehandling.

Til Kristeligt Dagblad siger specialkonsulent Signe Steensgaard, der har været med til at lave rapporten:

– Det er ikke nogen let anbefaling at komme med, men det drejer sig om mennesker, som ikke selv har mulighed for at forstå nødvendigheden af en given behandling, og som eksempelvis kan have stærke smerter. Som lovgivningen er nu, risikerer de at blive endnu dårligere og at blive sat i uværdige situationer, fordi de ikke får den nødvendige hjælp.

Spørgsmålet om tvangsbehandling har i årevis været til diskussion, bl.a. i nærværende fagblad, og sundhedsminister Sophie Løhde (V) har tidligere sagt, at hun vil arbejde på en lovændring. I en mail til Kristeligt Dagblad skriver hun:

– Vi er nu ved at lægge sidste hånd på et lovforslag, som jeg vil drøfte med de øvrige partier på Christiansborg, og jeg håber, at vi i fællesskab kan nå til enighed om nye regler. Det handler om at finde den rette balance mellem den enkeltes selvbestemmelsesret og personalets mulighed for at drage omsorg for syge mennesker, der ikke kan tage vare på sig selv.

Pres fra forbundet

Socialpædagogerne har sammen med en række andre organisationer i årevis presset på for en

lovændring, så tvang i visse situationer bliver tilladt. For Socialpædagogerne er det dog vigtigt, at tvang kun bruges, når der ikke er andre muligheder, og næstformand Marie Sonne siger:

– Etikken skal i højsædet, og det er vigtigt, at den socialpædagogiske faglighed kommer i spil, så man hele tiden tænker i alternativer til tvang. Tvang skal altid være den sidste udvej.

Samme pointe understreges af Institut for Menneskerettigheder, hvor specialkonsulent Signe Steensgaard siger:

– Det er helt afgørende, at en eventuel lovændring følges op af initiativer, der skal forebygge de situationer, hvor det bliver nødvendigt at bruge tvang. Og det er også vigtigt, at der bliver holdt øje med den nye praksis for at mindske risikoen for utilsigtet anvendelse af tvang. ■

HJEMLØSHED

Ikke altid et vedvarende problem

Efter et år er omkring 40 pct. af brugerne af forsorgshjem og herberg hjulpet ud af hjemløshed, viser ny analyse

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Sidste år var der cirka 6.000 personer, som gjorde brug af et forsorgshjem eller et herberg – og for knap 40 pct. af denne gruppe, der har haft mindst én overnatning på

et forsorgshjem eller et herberg, er der tegn på, at hjemløshed ikke er et problem året efter, hvor en del af dem bor i almene boliger.

Det viser en ny Velfærdspolitisk Analyse fra Social- og Indenrigsministeriet af brugere af forsorgshjem og herberg.

Analysen kigger på brugernes forsørgelsesgrundlag, boligsituation og efterfølgende huslejeudgifter. Overordnet har antallet af brugere ligget stabilt de seneste år, og den akutte analyse viser bl.a., at hovedparten af brugerne er

kontanthjælpsmodtagere med andre problemer end ledighed eller førtidspensionister.

Komplekse problemer

For langt hovedparten af brugerne af landets forsorgshjem og herberg gør det sig gældende, at de har komplekse problemer, der rækker ud over det at mangle tag over hovedet. Der er tale om mennesker, der ud over hjemløshed mange gange kæmper med fx psykiske problemer, et misbrug eller alkoholafhængighed. Disse udfordringer kan også spille en

væsentlig rolle i forhold til, at man har mistet eller ikke kan opholde sig i sin bolig – og at det er vanskeligt at få og fastholde en ny bolig.

Problemerne betyder også, at hjemløshed ikke alene kan afhjælpes ved at skaffe en bolig til en hjemløs borger. Det er også vigtigt, at den enkelte får hjælp til fx at komme ud af sit misbrug, håndtere psykisk sygdom og skabe et socialt netværk.

Blandt de registrerede hjemløse borgere i 2015 er 81 pct. angivet at have dansk nationalitet. ■

VOLDSPREBYGGELSE

Det kan lyde som en snuptagsløsning; Nu gør vi noget nyt. Men der er egentlig ikke brug for noget nyt – der er brug for at gøre det, vi gør, bedre

Verne Pedersen, næstformand, Socialpædagogerne

Blandet modtagelse af udspil

Der er gode takter – men forslaget om et nyt mellembotilbud er uspiseligt, mener både Socialpædagogerne og en række forstandere

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk og Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk

Hvis man har en 3. klasse i skolen, der ikke fungerer, så skynder man sig da ikke at oprette en ny parallelklasse for at løse problemet. Nej, så kigger man da på, hvad det er, der ikke fungerer i klassen. Det samme burde regeringen gøre med psykiatriområdet. Frem for at lave et parallelspor med en helt ny type institution, så kunne man jo starte med at udnytte og udbygge de muligheder, vi allerede har.'

Sådan lyder den umiddelbare reaktion fra Niels Henrik Jensen, som er forstander på opgangsfællesskabet Finsenshave – et socialpsykiatrisk botilbud under Frederiksberg Kommune.

Regeringen gik 1. september ud med otte konkrete indsatser til forebyggelse af vold på botilbud på baggrund af anbefalingerne fra en arbejdsgruppe med fem ministerier, KL og Danske Regioner – og et af forslagene handler om, at man vil etablere en helt ny tilbudsform for en mindre gruppe af borgere med svær psykisk lidelse, udadreagerende adfærd og særligt komplekse problemstillinger.

I Socialpædagogerne er næstformand Verne Pedersen

kritisk over for forslaget om en ny boform, hvor der bl.a. lægges op til, at det skal være muligt at låse dørene, kontrollere posten, foretage kropsvistationer og undersøge beboernes opholdsrum og ejendele.

– Det kan lyde som en snuptagsløsning; Nu gør vi noget nyt. Men der er egentlig ikke brug for noget nyt – der er brug for at gøre det, vi gør, bedre. I stedet for at etablere et helt nyt botilbud med mere tvang, bør der bruges ressourcer på at forbedre de eksisterende tilbud og fx sikre den rette visitering, let adgang til misbrugsbehandling og let adgang til nødvendige indlæggelser i hospitalspsykiatrien, siger Verne Pedersen.

Styrk det, der virker i dag

Også forstander på det socialpsykiatriske tilbud Solvang i Lejre Kommune, Anne Røder, er uforstående over for de politiske udmeldinger om at etablere nye mellembotilbud.

– Løsningen er at styrke de tilbud, vi har, og hvor fagligheden er til stede. Og så skal man etablere flere sengepladser i behandlingspsykiatrien, så vi undgår problemerne med, at borgerne udskrives for tidligt. Det stemmer jo fint med det, regeringen også foreslår i sit udspil – men hvorfor ikke sætte kræfterne ind dér og styrke den samlede indsats, så vi alle løfter med et fælles ansvar?, siger hun.

Bedre sammenhæng

I regeringens udspil indgår også flere anbefalinger til, hvordan man på landets botilbud kan styrke kompetencerne, skabe

sammenhæng i indsatsen mellem den regionale psykiatri og botilbud, sikre lettere adgang til psykiatrisk udregning og styrke indsatsen for mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug.

Og disse forslag hilser man velkommen i Socialpædagogerne.

– Langt hen ad vejen er forslagene noget, vi selv har peget på. Men det springende punkt er naturligvis, om der følger penge med. Uden penge bliver det bare til ord og hensigts-erklæringer, og så batter det jo ingenting, siger Verne Pedersen.

Forslaget er for øjeblikket under politisk behandling, hvor netop spørgsmålet om finansiering spiller ind.

Forsorgshjemmene

Men selvom der nu lægges op til at skabe større sammenhæng i indsatsen, så undrer man sig på flere forsorgshjem over, at netop § 110-tilbuddene, forsorgshjemmene, slet ikke er nævnt i de otte anbefalinger.

– Jeg synes ikke, at vi er tænkt godt nok ind – på trods af, at vi også arbejder med den her målgruppe. Borgerne kommer til os, enten når de lige er sluppet ud af psykiatrien, eller hvis de ikke optages på et af de eksisterende tilbud – og vi må som udgangspunkt ikke afvise folk, der banker på døren hos os og siger, at de er hjemløse. Netop borgere med store vanskeligheder kan jo godt afvises på de etablerede botilbud – og alligevel havne hos os på forsorgshjemmene, hvor vi optager i døren på

hjemløshed. Men vi har ikke samme adgang til journaler og handleplaner for borgeren som de kommunale botilbud, og vi tilbyder ingen form for behandling, forklarer Jette Sølvhøj, forstander på forsorgshjemmet Tre Ege i Aarhus Kommune.

Hun bakkes op af forstander på forsorgshjemmet Toften i Slagelse, John Eriksen.

– Det er glimrende, at politikerne vil styrke samarbejdet mellem den regionale psykiatri og botilbuddene – men hvor stiller det os? Vi er jo et midlertidigt tag over hovedet til borgere, der ofte kommer lige fra behandlingspsykiatrien. Men på forsorgshjemmene ser vi stort set aldrig et udskrivningsbrev eller en handleplan – og vi får ikke at vide fra psykiatrien, at her er altså en borger med svære udfordringer, siger han og opfordrer regeringen til også tænke forsorgshjemmene ind i anbefalingerne.

– Mit største ønske er, at behandlingspsykiatrien havde volumen til at beholde disse mennesker, indtil de er raske nok til at blive udskrevet. For vi står med en reel udfordring, når en borger banker på vores dør, og vi så efter et par dage finder ud af, at manden er dybt psykotisk, har en dobbeltdiagnose og kommer lige fra behandlingspsykiatrien. Og vi oplever ofte, at selv meget behandlingskrævende borgere udskrives og havner hos os, siger John Eriksen. ■

Læs regeringens udspil til forebyggelse af vold på botilbud via www.kortlink.dk/n8c8

FAGPOLITIK

Bliv socialpædagogisk ambassadør

Socialpædagogerne nye Fagpolitiske Uddannelse er for medlemmer, der gerne vil have redskaber til at gå i teten for faget i den offentlige debat

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

En titel af ambassadør er vel ikke at kimse af, og nu kan medlemmer af Socialpædagogerne erhverve den via forbundets nye Fagpolitiske Uddannelse, der starter efter nytår.

Uddannelsen, der er bygget op i fire moduler, giver indblik i og viden om Socialpædagogerne strategier og resultater, deltagerne får skærpet deres formidlings- og kommunikationskompetencer, testet deres evne og vilje til at sætte politiske dagsordener og deres analysekompetencer, de får indsigt i politisk ledelse – og så får de

konkrete værktøjer og viden om, hvordan man sætter sig igennem og øver indflydelse gennem bl.a. relations- og netværksskabende værktøjer

Undervisningen er bygget op omkring praktiske øvelser og opgaver, som man løser i samarbejde med de medstudenterende. Hver af de op til 20 studerende får en mentor, man kan sparre med gennem forløbet, og som er med til at sikre, at man får koblet den teoretiske viden til de konkrete ting, der sker i ens egen kommune eller region. Underviserne vil være en blanding af oplægsholdere og ansatte og valgte i forbundet, der samarbejder med eksterne konsulenter.

Styrker fællesskabet

Og det skal føre til noget – til konkret fagpolitisk arbejde – understreger Socialpædagogerne formand Benny Andersen.

– Vi forventer af deltagerne, at de vil gå ind i vores arbejde og

være med til at styrke det faglige fællesskab blandt socialpædagoger og være med til at gøre vores fag og forbundet endnu mere synligt i dagligdagen og i den offentlige debat. Det kan være direkte i fagpolitisk arbejde eller ved at markere sig med socialpædagogiske holdninger i debatten i fx lokale medier eller ved at udbrede forbundets dagsordener på facebook og andre sociale medier, siger Benny Andersen.

– Men jeg er sikker på, at deltagerne også vil opleve det positive i at være en del af fællesskabet og være én af dem, der aktivt er med til at styrke det og få det til at vokse. Det giver altså en rigtig god fornemmelse, siger han.

Uddannelsen finder som nævnt sted i løbet af 2017 og består af fire moduler, der hver varer tre dage og bliver holdt i Middelfart og er med overnatning. Socialpædagogerne betaler alle udgifter til ophold, forplej-

ning, undervisning og transport og tilbyder arbejdsgiveren at få refunderet lønudgifter. Uddannelsen er altså gratis for både deltagerne og arbejdspladserne.

– Vi satser på det her, fordi vi mener, det får større og større betydning, at vi kan ses og høres og mærkes som faggruppe og forbund i debatten om velfærds-samfundets udvikling. For vores fags skyld, men sandelig også for at stå op for de medlemmer, vi arbejder med og for i det daglige – de to ting hænger tæt sammen, siger Benny Andersen.

De interesserede skal ansøge via et ansøgningsskema, og forbundet udvælger så deltagerne på det første hold på uddannelsen på baggrund af 'motivation, kvalifikationer og deres mod på og vilje til at bidrage til det socialpædagogiske faglige fællesskab', hedder det. Ansøgningsfristen er 24. oktober. ■

Læs mere om uddannelsen her: www.sl.dk/fagpolitiskuddannelse

Formanden på facebook

Bliv ven med Benny Andersen

www.facebook.com/forbundsformand

SERVICELOVEN

Her er vi bekymrede for, at det bliver en glidebane, når kommunen ikke længere 'skal' tilbyde borgeren støtte og tilbud, men i stedet kan skønne

Benny Andersen, formand, Socialpædagogerne

Både godt og skidt i reformudspil

Der er bestemt gode toner i udspillet til en reform af serviceloven – men også elementer, der kan føre til alvorlige forringelser, advarer Socialpædagogerne, andre organisationer og en række eksperter

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Det er godt, at der er taget hul på processen – men det bliver ikke nogen nem fødsel'. Sådan lød det fra Socialpædagogernes formand Benny Andersen, da social- og indenrigsminister Karen Ellemann (V) først i september kom med sit udkast til forhandlingerne om en reform af servicelovens voksenbestemmelser.

Bestemmelserne er de regler, der regulerer kommunernes hjælp til udsatte voksne og handicappede. Og Socialpædagogerne ser på linje med en række andre organisationer udspillet som en noget blandet buket.

Reformforhandlingerne, der efter planen skal være afsluttet i starten af oktober, kommer efter et langt tilløb, hvor et tidligere udspil blev taget af bordet af tidligere socialminister Manu Sareen (R) efter hvas kritik fra en lang række organisationer på det sociale område.

Men både KL og andre aktører har presset på for at få forenklet reglerne på voksenområdet, og Karen Ellemann pegede da også ved fremlæggelsen på regelforenkling som noget centralt i udspillet:

– Jeg vil luge ud i bureaukratiet. Kommunernes administration skal lettes i de enkle sager, og der skal frigives ressourcer til de mere komplicerede sager, så langt flere får korrekte og forståelige afgørelser i første omgang. Det vil styrke borgerens retssikkerhed, spare tid i kommunerne og medvirke til, at tilliden mellem borger og kommune genoprettes, sagde hun og understregede, at reformen ikke betyder hverken besparelser eller øgede bevillinger.

Udspillet lægger bl.a. op til, at der skal stilles krav om udredning og handleplan, før der træffes kommunale afgørelser, at de fleste voksenydelse bliver samlet i ét indsatskatalog, som skal give sagsbehandlerne bedre overblik og kommunerne større adgang til at bruge skøn som grundlag for afgørelser, at en række regler bliver forenklet, at kommunerne får bedre mulighed for at sætte tidligt ind med gruppebaserede indsatser, og at borgere i kommunale og regionale tilbud får mulighed for at købe sig til ledsagelse, så de fx kan få det personale, som de kender, med på ferie.

Plads til forbedring

Benny Andersen siger, at Socialpædagogerne udmærket kan se behovet for den regelforenkling og afbureaukratisering, ministeren gerne vil have på området.

Han er meget tilfreds med, at der i udspillet er lagt vægt på øgede muligheder for en tidlig forebyggende indsats i og med, at der er indføjet mulighed for, at kommunerne kan bevilge individuel socialpædagogisk støtte i til op til et halv år, før der sættes gang i en egentlig sag

med visitation, udredning og handleplan.

Benny Andersen peger også på andre gode elementer i udspillet – som fx den øgede vægt på rehabilitering:

– Visionen er helt rigtig, og i udspillet er der grundlæggende et fornuftigt menneskesyn. Men vi synes også, at der skal være en klar betoning af habilitering, som er den rigtige tilgang til indsatsen for og støtten til rigtig mange af de borgere, vi som socialpædagoger arbejder med, og det noterer jeg mig også, at en enig følgegruppe i reformarbejdet anbefaler ministeren, siger Benny Andersen.

Følgegruppen har bestået af kommunale repræsentanter, repræsentanter fra KL og Danske Handicaporganisationer samt en repræsentant fra henholdsvis Rådet for Socialt Udsatte og Dansk Socialrådgiverforening.

Uskønne skøn

Følgegruppen peger også samstemmende på, at kravet om udredninger og handleplaner er centralt for hele udspillet – og det er Benny Andersen enig i:

– Vi ser det også som et både fornuftigt og helt nødvendigt tiltag, at man ønsker at stille krav om handleplaner og udredning. Men vi må også insistere på, at der i det videre arbejde med kravene til handleplanerne sikres en nøje sammenhæng mellem de forskellige indsatser. Vi skal sikre, at den socialpædagogiske indsats tænkes sammen med de øvrige indsatser, og at de pædagogiske handleplaner bliver en fast og central del af den samlede handleplan. Det er alfa og omega for rigtig mange borgers livskvalitet, siger han.

Men der er også tidsler i udspillet, advarer Benny Andersen:

Særligt iøjnefaldende er her det såkaldte indsatskatalog, som bl.a. betyder, at kommunerne i langt højere grad end nu vil kunne træffe afgørelser ud fra skøn af den enkelte borgers behov.

– Her er vi bekymrede for, at det bliver en glidebane, når kommunen ikke længere 'skal' tilbyde borgeren støtte og tilbud, men i stedet kan skønne. Det betyder i praksis, at retten til fx et aktivitets- og samværstilbud eller job på beskyttet værksted kan ophæves, hvis ikke kommunen skønner det rigtigt, anfører Benny Andersen.

Såvel eksperter i socialret og alle bruger- og pårørendeorganisationer på området er på linje med Socialpædagogerne.

Kirsten Ketscher, der er professor i socialret ved Københavns Universitet, karakteriserer over for P1-programmet Orientering kataloget som en 'rettighedsmassakre'.

Og ifølge Socialpædagogens oplysninger får regeringen også meget svært ved at samle politisk flertal for den del af udspillet. En række politikere fra SF til Dansk Folkeparti har været ude og tage afstand til forslaget.

– Vi vil ikke være med til at veksle rettigheder til et skønnsbaseret system. Lur mig, om ikke et antal af kommunerne kommer til at bruge det som skruetvinge mod de handicappede, siger således Socialdemokraternes Pernille Rosenkrantz-Theil til Jyllands-Posten. ■

Læs ministeriet præsentation af udspillet til en reform af Serviceloven via www.kortlink.dk/n8ug

ARBEJDSMILJØ

Otte års erfaring samlet

Kampagner, rejsehold og gode eksempler – ny publikation samler erfaringerne fra Videncenter for Arbejdsmiljø

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

I perioden fra 2008 til 2015 har offentlige arbejdspladser landet over kunnet få glæde af kampagner som 'Fra stress til trivsel', 'Job og krop' og 'Forebyg vold' – både i form af besøg af rejseholds-konsulenter, nyhedsbreve og gode praksiseksempler

fra arbejdspladser. Via den såkaldt styrkede indsats stod Videncenter for Arbejdsmiljø for at styrke formidlingen af, hvordan man kan forebygge arbejdsmiljøproblemer.

Nu er centrets erfaringer samlet i en rapport, der beskriver indsatsen, erfaringerne og resultaterne. Ifølge Videncenterchef Hannah Maimin Weil har indsatsen vist, at det er muligt gennem kampagner, rejsehold og praksiserfaring at opnå en høj grad af kendskab og anvendelse – samt at få skabt dialog og igangsætte konkrete arbejdsmiljøaktiviteter rundt om på offentlige arbejdspladser.

Erfaringsopsamlingen kan sammenfattes i ti overordnede læringspunkter for en national arbejdsmiljøindsats, der bygger på formidling af forskningsbaseret viden. Blandt læringspunkterne er, at samarbejde med arbejdsmarkedets parter er væsentligt for muligheden for at skabe resultater, at en formidlingsindsats skal være fleksibel og tilpasset arbejdspladsernes behov, at et rejsehold er en god metode til at opnå direkte dialog med ledere og medarbejdere – og at brugen af sociale medier som fx Facebook er med til at nå bredt ud og involvere målgruppen.

Det var som led i Kvalitetsreformen fra 2007, at Videncenteret fik opgaven med at udmønte en styrket formidlingsindsats om arbejdsmiljø. Aftalen indebærer bl.a., at der skulle oprettes et rejsehold, som gennem besøg på arbejdspladserne skulle udbrede viden og understøtte udveksling af erfaringer – og i løbet af de otte år har adskillige socialpædagogiske arbejdspladser haft glæde af et rejseholdsbesøg inden for emner som stress, vold, mobning og smerter i muskler og led. ■

Læs hele publikationen via www.kortlink.dk/n8tw

LÆSERBREV



Opråb før generalforsamlingen

Af Jørgen Brammer
Fagbladet byder i seneste nummer nye studerende og nyudklækkede pædagoger velkommen. Spændende læsning, ja, men hvilken fremtid ligger der for dem fagpolitisk og endnu vigtigere, hvor rustet er deres fagforeninger, til at bakke dem op i deres arbejdsliv?

I mine øjne har Socialpædagogerne solgt ud. Hvor og hvordan? Jo, Socialpædagogerne organiserer uuddannet arbejdskraft. Og det samme gælder LFS i København. LFS er ud over dette lagt ind under FOA med Dennis Kristensen som bannerfører.

Hvorfor er det et problem, vil nogen spørge – 'flere gør stærk' osv. Men det udvander den socialpædagogiske faglighed.

Sidst set under foråret og sommerens debat, hvor FOA

taler sikkerhed og udtaler sig fagpolitisk om løsningsmodeller i socialpsykiatrien.

LFS er næsten usynlige i debatten, hvor pædagoger i organisationen er klart i undertal i forhold til FOA's største gruppe sosu-assistenterne.

Resultat: Den pædagogisk faglige debat og eftertanke og selvransagelse tabes på gulvet, mens der skrives på flere hænder og superinstitutioner med vidtrækkende magtbeføjelser.

Var jeg organiseret i LFS, ville jeg ikke tages til indtægt for den retorik og de synspunkter.

Derfor står de kommende pædagoger, de nye såvel som de ældre i gårde, stærkest med en fagforening, hvor kun faglærte pædagoger er organiseret.

Kommuner, regioner og stat tænker i økonomi frem for indhold og faglighed.

En pædagog koster selvsagt mere end en uuddannet eller en sosu-assistent.

Hvorfor ikke fremtidssikre Socialpædagogerne og LFS?

Hvis fx Københavns Kommune på baggrund af forårets debat skulle beslutte at sadle om til overvægt af faglært pædagogisk personale, hvad sker så?

Dennis Kristensens største enkeltstående faggruppe er sosu-assistenten – hvad vil han kæmpe for?

Ja, specialinstitutioner i kommunerne har såvel pædagoger som uuddannet arbejdskraft.

Socialpædagogerne organiserer begge. Fx i Egedal Kommune har de sidste år holdt fyringsrunder.

Kan og vil Socialpædagogerne forsvare den faglærte over for den ufaglærte, når begge er organiseret og betaler kontingent?

Ser vi på, hvilke offentlige faggrupper der har stået stærkt over tid, så vil jeg nævne socialrådgiverne og sygeplejerskerne. De er begge fagforeninger, der kun organiserer faglært personale.

I mine øjne er vi under pres og har været det længe, og vores fagforening kommer let til at tale med uld i munden eller endnu værre: får mundkurv på af storebror.

Så det er tid til selvransagelse og ja, det koster måske administrative hoveder i organisationen, hvis medlemstallet falder, men det er prisen for en større og stærkere faglighed, som jeg håber, at de faglærte medlemmer i organisationen støtter op om at betale.

Til slut en lille observation: Når vores tillidsvalgte drøner landet rundt i taxaer, der til og med får ventepenge, så bruges der næsten en dagsløn. Hvilket som medlem opleves som vanvittig frås med kontingentmidlerne, når vi selv køre til lav takst i kommunerne. ■

Læs forbundsformand Benny Andersens svar i netudgaven af dette blad.

FAMILIEPLEJE

Supervisor løfter plejebørn fagligt

I Mariagerfjord Kommune har støtte og sparring fra en læreruddannet supervisor gjort plejebørn bedre til at stave og regne

Af Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk

Otte ud af de ti plejebørn, der indgik i projektgruppen, havde fremgang i læsetesten – og seks ud af ti havde løftet sig i matematiktesten. Samtidig gav langt de fleste børn udtryk for, at de godt kunne lide at gå i skole og var glade for lærerne.

Sådan lyder nogle af konklusionerne i en ny evaluering af et projekt i Mariagerfjord Kommune, hvor ni plejefamilier har fået ekstra støtte til at sikre plejebørnene en god skolegang. Det er sket gennem en læreruddannet supervisor, som kommunen har ansat til at hjælpe, støtte og rådgive både plejefamilier og lærerteam.

Socialpædagogen skrev om projektet i marts, hvor supervisor Niels Graarup, som selv er læreruddannet, satte ord på, hvorfor det kan være nødvendigt med ekstra støtte og sparring til plejefamilier.

– Mange plejebørn oplever nederlag i skolen, fordi de har svært ved at følge med – eller

fordi de bliver ekskluderet socialt i klassemiljøet. Så ud over de boglige vanskeligheder kæmper plejebørn ofte også med et lavt selvværd, hvor de føler sig anderledes end de øvrige børn, fordi de er plejebørn og har nogle andre ting med i bagagen, som der skal tages højde for, lød det fra Niels Graarup.

Fået nye redskaber

Det overordnede mål for projektet har været at sikre en tryk, stabil, sammenhængende og succesfuld skolegang for anbragte børn og unge – og evalueringen viser tydeligt, at projektet har haft en positiv effekt på plejebørnenes faglige resultater, og at plejefamilierne har taget godt imod det. I rapporten udtaler en af de deltagende plejefamilier bl.a.:

‘Jeg har fået en masse nye redskaber, der kan understøtte mit plejebarns behov for at opnå selvværd omkring skoledelen. Vi arbejder på en helt anden måde omkring lektier, hvilket har gjort, at hun kommer i skole langt flere dage end før.’

I forlængelse af projektet er supervisor Niels Graarup nu blevet fastansat, og det undersøges, om der er behov og mulighed for tilknytning af flere supervisorer med fokus på læring. ■

Læs artiklen ‘Supervisor giver succesoplevelser’ på www.socialpaedagogen.dk/larkiv

NOTER

Fremfærd sætter fokus på kerneopgaven

Hvordan kan man udvikle kerneopgaven og gøre det i samarbejde med de borgere med særlige behov, man arbejder med og for? Det er spørgsmålet på en konference i Valby den 1. november, der afholdes under Fremfærd, det fælles udviklingssamarbejde mellem KL og forbundene i Forhandlingsfællesskabet. Sammen ejer parterne Viden på Tværs, der sætter fokus på de emner, som parterne på det kommunale område arbejder med i fællesskab og de projekter, som er aftalt mellem parterne og i Fremfærd. På konferencen 1. november kan man høre om erfaringer fra 14 kommunale projekter, der er gået nye veje for at løse deres kerneopgaver på nye måder til gavn for både borgere og medarbejdere, og dagen starter da også med et oplæg om netop ‘Kerneopgaven i Hverdagen’. Læs mere og tilmeld dig på www.vpt.dk

jni

The finest job in the world

Hvert år på den 2. oktober fejres Socialpædagogernes Internationale Dag, og i år vil socialpædagogiske kolleger fra en række lande sammen med danske socialpædagoger både sende hilsener til hinanden og gøre opmærksom på socialpædagogers arbejde for de udsatte borgere i samfundet. De internationale hilsener kommer via medlemmer af den internationale organisation for socialpædagoger, AIEJI. I Danmark får de socialpædagogiske TR’ere et brev med opfordring til, at arbejdspladserne deltager i fejringen af dagen, og der er ligesom sidste år en fotokonkurrence. Alle kan fx være med på Facebook, hvor der vil være en særlig event, og på Instagram, hvor man markere den faglige stolthed med billeder med hashtagene #stoltsocialpaedagog og #finestjobintheworld. Dagen markeres også på Socialpædagogernes hjemmeside, hvor man op til den internationale dag kan se og høre en hilsen fra forbundsformand – og AIEJI-præsident – Benny Andersen.

jni

AIEJI-kongres i Brasilien i 2017

I 2009 var det i København med 600 deltagere fra 44 lande. I 2013 mødtes socialpædagoger fra hele verden i Luxembourg. Og næste år fra 10.-12. april holder den internationale organisation for socialpædagoger, AIEJI, så sin 19. verdenskongres. Som ved de øvrige kongresser vil deltagerne strømme til fra en lang række lande, og naturligt nok vil de latinamerikanske socialpædagoger nok præge deltagerkaren. Kongressen bliver holdt på universitet i byen Campinas, der ligger tæt på Sao Paulo, og det er den brasilianske pendant til Socialpædagogerne, AEESP, der står som værter for begivenheden. Er du eller din arbejdsplads interesseret i at vide mere om kongressen, vil der meget snart være detaljer og et foreløbigt program at finde på kongressens hjemmeside: www.xixcongresso.aeessp.org.br. Er du selv medlem af AIEJI, får du selvfølgelig direkte besked, men du kan også følge med i både AIEJI’s egen facebook-gruppe, Socialpædagogernes ditto og på www.aieji.net. Mere om tale og flere detaljer følger også her i bladet.

jni

Ved jobskifte eller varig adresseændring
Ret dine oplysninger på sl.dk/minedata



Unge misbrug – hvordan inddrager vi forældrene?

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til redaktionen@sl.dk

Forældre til unge, der ryger for meget hash, får ofte en følelse af afmagt. Det kan føre til, at forældrene bremser de unges vej ud af misbruget i stedet for at være den støtte, de unge har så hårdt brug for. Her beskriver jeg fire principper for inddragelse

Af Anine Boisen

At være forælder til en ung med misbrug er noget af det hårdeste, man kan komme ud for. Ens barn mistriives, og man er i tvivl om, hvordan man skal varetage forældrerollen. I Stofrådgivningen, hvor jeg er familierapeut, tilbyder vi behandling til unge med misbrug. Her har vi gode erfaringer med inddragelse af forældre. Vi arbejder på, at forældrene finder måder at forstå og håndtere problemerne på, så de unge oplever, at deres forældre bliver støttet i deres proces.

I familier, hvor en ung har misbrug, er forældre-barn-rela-

tionen ofte tyndslidt af konflikter, og der er opstået en spændthed i relationen, som er svær at finde vej ud af. Derfor udvikler familierne det, man indenfor den narrative terapi kalder problemmættede fortællinger, der rummer negative opfattelser af hinanden, som er med til at fastholde problemerne og skabe negativ stemning. Og som filosof Ole Fogh Kirkeby har sagt det: 'Det er stemningen, der skaber virkeligheden'.

De unge er altså i fare for at leve i en dagligdag, der har negativ indflydelse på dem og deres tro på og mod på forandring.

Vi risikerer, at mens de unge går i behandling og forsøger at forandre deres liv, så sker der ting på hjemmefronten, der sætter en kæp i hjulet på forandringen.

De fire principper

Jeg har gennem mit arbejde med forældre til unge med misbrug og med inspiration fra Michael White og hans tanker om narrativ terapi, udviklet fire principper for inddragelse af forældre, som kan løsne op for de problemmættede fortællinger og den negative stemning, hvilket altså er godt for den unges forandringsproces.

Disse principper ligger uden for den terapeutiske praksis og kan derfor bruges af andre faggrupper med forældrekontakt.

Principperne er:

1. Betydning: Forældre skal genopdage, at de har betydning for den unge.
2. Viden: Forældre skal have viden om misbrug og rusmidler.
3. Handlinger: Forældres handlinger skal få den unge til at føle sig værdifuld.
4. Værdier: Forældre skal finde tilbage til deres værdier ift. forældrerollen.

Lad mig sætte nogle ord på hvert af de fire principper:

Betydning: Jeg møder ofte forældre, der i mødet med 'det offentlige' ikke føler sig hørt og set, og ofte heller ikke inddraget i løsningen af deres families problemer. Dette øger deres oplevelse af ikke at have betydning og af afmagt. Vi bør give forældrene lyst og mod til at engagere sig i løsningen af problemerne ved at inddrage deres erfaringer med, hvad der er godt for familien.

Dette kan vi gøre ved at bede forældre beskrive sig selv på en god dag, inden problemerne

begyndte, og spørge dem, hvad man ville have set dem gøre sammen, og hvad det er, de kan, siden de lykkedes med det. Derigennem bliver det synligt, hvad det er, de faktisk kan som forældre, hvilket gør, at de føler sig betydningsfulde – og altså mindre afmægtige.

Den verden, jeg er en del af

Viden: Forældre har brug for at forstå den virkelighed, de befinder sig i, for at kunne navigere. Som professionelle skal vi derfor bidrage med konkret viden om, hvad misbrug er og medfører. Dermed får forældrene mulighed for at genkende den unges proces og samarbejde med den i stedet for at nedgøre og kritisere.

Jeg hjalp på et tidspunkt en far, som oplevede, at hans datter var blevet fremmed for ham: Hendes opførsel og prioriteter lignede ikke den datter, han mente at kende. Da jeg en dag holdt et oplæg for ham om rusmidler og unge, skete der en forandring: 'Nu giver det hele mere mening for mig. Nu forstår jeg den verden, jeg er en del af', sagde han bagefter.

Han refererede til, at han nu forstod sin datters reaktioner på en ny måde. Han kunne skelne mellem, når det var stofferne, der talte, og når det var mennesket bag, der talte. Det gjorde, at vi kunne samarbejde om at finde nye måder, han kunne være sammen med sin datter på.

Inden for narrativ terapi taler man om at hjælpe mennesker til at finde mening ved at tilbyde dem 'begreber at gribe verden med'. Det er gennem meningsdannelsen, at mennesker finder vej til nye handlinger. Og det var netop det, der skete med ovenstående far.

To veje til positiv handling

Handlinger: Unge har brug for, at deres forældre involverer

Unge har brug for, at deres forældre involverer sig med konkrete handlinger, der viser, at de ser og værdsætter den unge. Det støtter den unges udvikling. Det er samtidig godt for forældrene, fordi det at deltage i en helbredelsesproces er med til at oppebære håb og motivation

sig med konkrete handlinger, der viser, at de ser og værdsætter den unge. Det støtter den unges udvikling. Det er samtidig godt for forældrene, fordi det at deltage i en helbredelsesproces er med til at oppebære håb og motivation. Det konkrete arbejde med forældrenes handlinger deler jeg ofte op i to spor: Det ene spor består i at anbefale konkrete handlinger, der bidrager til, at de unge føler sig værdifulde. Eksempler på dette er at lytte til den unge, at anerkende den unges gode initiativer og at invitere til hyggeligt samvær.

Men det er også at tale med forældre om at undgå det, der bidrager til, at den unge føler sig forkert: at undgå irettesættelser, kontrol og straf, da det øger de problematiserede fortællinger, som stemningen lider under.

Det andet spor handler om at udforske de erfaringer, som forældrene allerede har: Hvilke handlinger medførte noget godt, og hvilke medførte noget mindre godt i forhold til den unge. En mor besluttede sig for at afprøve nogle af de ting, vi var nået frem til, og næste gang jeg så hende sagde hun: 'Sidst besluttede jeg at stoppe med

at spørge min søn, om han har røget. Og jeg holder pause med at tale om problemer, fordi vi bare så bliver uvenner af det. Og tænk, det har gjort, at han spiser med os igen, og forleden fik jeg et farvelkram'.

De to spor – anvisningssporet og sporet med forældrenes egne gode erfaringer – danner tilsammen grundlag for, at forældrene fremadrettet kan handle på måder, der øger den unges følelse af at have værdi.

Tilbage til værdierne

Værdier: Når vi står midt i problemer, kommer vi nemt væk fra vores værdier. Inden for narrativ terapi taler man om, at problemer rammer ind i mennesker, bemægtiger sig dem og giver dem en fornemmelse af at være væk fra det, der er vigtigt for dem. Derfor skal forældre hjælpes tilbage til deres værdier og erfaringer med, hvad det gode forældreskab handler om, så de har et godt fundament at stå på i kontakten med deres børn.

Når forældre er fyldt op af problemer, er en måde at hjælpe dem tilbage til deres værdier at tale med dem ud fra den narrative samtaleform ekster-

naliserende, hvor man taler om problemer som noget, der er adskilt fra personen.

Forleden kom en mor til mig og var ked af, at hun ofte blev vred på sin hashrygende søn. Jeg besluttede at lave en eksternaliserende samtale med hende: Jeg bad hende fortælle om vreden og dens effekter på sit liv. Hun fortalte, at 'det jo var af helvede til', og effekten var, at alle blev mere og mere kede af det, og at hun følte sig som en dårlig mor. Desuden fortalte hun, at det, der i virkeligheden er vigtigt for hende, er, at hun og sønnen kan tale ordentligt sammen, at hun er en støtte for ham, og at sønnen mærker, at hun elsker ham.

Ingen mirakler

Sidst i samtalen spurgte jeg, hvad hun var blevet inspireret til. Hun svarede: 'Jeg vil fortælle ham, at jeg er ked af, at jeg har skældt så meget ud, og jeg vil arrangere noget hyggeligt at lave, fx vil jeg foreslå, at vi ser en film, som vi begge elsker'.

Så i stedet for, at samtalen udelukkende blev en samtale om problemer, blev det en samtale, der viste hende vej til hendes værdier og foretrukne måder at være forælder på.

Der er ikke to ens familier og ingen mirakelkure i misbrugsbehandling, men de fire principper for forældreinddragelse – betydning, viden, handlinger og værdier – er afprøvet i praksis og kan bruges af forskellige faggrupper.

Og de unge selv giver udtryk for, at inddragelsen er god for deres proces, fordi forældrene får hjælp til at mindske det, der bremser, og øge det, der støtter.

Og det er det, der får mennesker til at gro. ■

Anine Boisen er familierapeut i Stofrådgivningen.

En tryk hverdag på botilbuddene



Af Thomas Adelskov, KL

Nej tak til mellemtilbud'. Sådan lyder overskriften på Socialpædagogernes reaktion på forslaget om en ny tilbudsform, der skal forebygge vold og drab på landets botilbud.

Forslaget er en del af otte indsatsområder, som KL, Danske Regioner og regeringen i fællesskab har peget på.

Når vi mener, at der er behov for en ny tilbudsform, så er det fordi, en lille gruppe borgere – mellem 100 og 300 – tidligere har været fejlplaceret i de kommunale botilbud. Det er en gruppe borgere, som har svære psykiske lidelser, en udadrettede adfærd, sociale problemer og ofte et misbrug. De udskrives i dag fra eller afvises i hospitalpsykiatrien, men er ganske enkelt for syge til at være i de socialpsykiatriske botilbud. Derfor har vi behov for en ny tilbudsform med vægt på psykiatrisk behandling i kombination med en pædagogisk og terapeutisk indsats.

Sådan et tilbud har vi hverken rammerne eller kompetencerne til at drive i kommunerne. Derfor er det også et kardinalpunkt for os, at tilbuddet forankres i psykiatrilovgivningen. Der er ikke tale om et nyt botilbud – men om et behandlingstilbud med supplerende fokus på rehabilitering.

Derfor ærgrer det mig også, at ikke alle har modtaget anbefalingerne lige positivt. For vi har brug for at gå en ny vej. En vej, som rummer den rette indsats til en gruppe borgere, som har desperat brug for at blive taget hånd om.

Anbefalingerne indeholder også andet end forslaget om en ny tilbudsform. For det er væsentligt, at vi samtidig får forbedret forholdene på vores eksisterende botilbud, så vi forebygger, at endnu flere får brug for det alternative tilbud. Derfor skal vi bl.a. styrke kompetencerne og forbedre arbejdsmiljøet på botilbuddene, og samarbejdet mellem psykiatrien og botilbuddene skal intensiveres.

Som medarbejdere på landets botilbud har I en stor opgave med at balancere hensynet til borgerne med hensynet til jeres egen sikkerhed.

Det er ikke nogen nem opgave. Men det er vigtigt at se arbejdet med voldsforebyggelse som en integreret del af det pædagogiske arbejde, der sker til daglig. Det handler i høj grad om at arbejde systematisk med borgerens problemstillinger og signaler og om i samarbejde med borgeren at finde ud af, hvad dennes behov er, hvad der trækker frustrationen mv.

Det kræver tæt samarbejde med kollegaer om opgaven og opbakning fra ledelsen til de tiltag, der er nødvendige. Det gælder også magtanvendelse. Magtanvendelse og vold skal ikke være en accepteret del af hverdagen – det er noget, medarbejdere og ledelse skal arbejde professionelt med. I skal derfor have redskaberne og den ledelsesmæssige opbakning til at arbejde professionelt med borgerne.

Når KL understreger, at tilbuddet skal forankres i psykiatrilovgivningen, handler det om, at vi skal sikre den nødvendige psykiatriske behandling, ligesom det kan være nødvendigt fx at skærme borgerne for at sikre kontinuitet i behandlingen. Det er der allerede i dag mulighed for i psykiatriloven.

Vi skal derimod ikke have flere socialpsykiatriske botilbud med nye tvangs- og magtbeføjelser. Det hører ikke hjemme på de socialpsykiatriske botilbud og vil ikke løse problemerne.

Alfa og omega er, at vi sikrer, at vores medarbejdere og beboere på botilbuddene får en tryk hverdag. Det kræver nye veje og en intensiveret indsats i det eksisterende. ■

Thomas Adelskov (S) er formand for KL's Social- og Sundhedsudvalg.



- Hvordan kan du være med til at understøtte det konflikttræppende (og dermed voldsforebyggende) arbejde i de socialpædagogiske arbejdsmetoder?
- Hvad skal der til på din arbejdsplads for at nedbringe misbrug?

Deltag i debatten på socialpaedagogen.dk/prik